

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง :กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านโนนนา หมู่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา**

นายปัญญา ขงจ้ดกลาง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างเหลือ อย่างคืบ ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ รัชฎาพร วิสุทธากร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - อาจารย์ ชนิศา มณีรัตนรุ่งโรจน์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
 - อาจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นสีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
 - คุณธนา พิพิธกุล พัฒนาการชุมชนอำเภอสีคิ้ว ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
 - นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล, และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ
- ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สิงหาคม 2545

ปัญญา ขอจัดกลาง

บทคัดย่อ

ปัญหา ของจัดกลาง : การประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้าน
โนนนา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์รัชฎาพร วิสุทธากร

อาจารย์ชนิศา มณีรัตนรุ่งโรจน์

พัฒนากรอำเภอสีคิ้ว นายธนา พิพิษฐกุล

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกองทุนที่จัดสรรเงินทุนให้หมู่บ้าน ๆ ละ 1 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านในการประกอบอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และให้หมู่บ้านและชุมชนเป็นผู้ดูแล บริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมให้เกิดความเจริญยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

ในการประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโนนนา มีแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านทำให้คนในหมู่บ้านมีจิตวิญญาณเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการมีรายได้เพิ่มซึ่งเป็นผลจากการที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 - 12 จากจำนวน12ครัวเรือนโดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ - คุณลักษณะ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เรียกว่า CIPP MODEL ในการวิเคราะห์

จากการประเมินพบว่า กองทุนหมู่บ้านโนนนา หมู่ที่ 8 โดยมีคณะกรรมการจำนวน 12 คน และมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านโนนนาทั้งหมด 122 คน ปัจจุบันสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้มีจำนวน 85 ราย ผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำเงินที่ได้รับจากกองทุนเงินด้านไปประกอบอาชีพที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มค้าขาย กลุ่มปลูกพืชและกลุ่มอุตสาหกรรมในครอบครัว ซึ่งสมาชิกสามารถนำเงินมาชำระคืนได้ตรงตามเวลาที่สัญญากำหนดทั้งเงินต้น และดอกเบี้ย ซึ่งคาดว่าสมาชิกผู้กู้ทุกรายมีสภาพคล่องจากการมีเงินทุนหมุนเวียน และสามารถทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านมีสภาพดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อหมู่บ้านในระยะยาวต่อไปในอนาคต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา. พน. วัฒน... พ.ศ. ๒๕๔๕

ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมืออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักตามสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ รัชฎาพร วิสุทธากร)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ชนิศา มณีรัตนรุ่งโรจน์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ

(รศ. ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน 25 ค.ศ. 2545 พ.ศ.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
หน้าอำนวยการ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
กรอบแนวคิดและทฤษฎี	3
วิธีดำเนินการ	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	5
บทที่ 2 ปรัชญาบรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ	6
เอกสารที่ได้จัดทำขึ้น โดยเฉพาะของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา	9
ข่าวบทความที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	13
วิธีการประเมินโครงการ	13
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	15
ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ	17
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	26
วิธีการเก็บข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการติดตามและประเมินโครงการ	30
ผลการประเมินบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C)	30
ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)	43
ผลการประเมินผู้ดูแลแต่ละราย (หน่วยระบบ B)	47
สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	52

	๑
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
สรุป	54
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. แผนที่หมู่บ้านโนนนา	
ภาคผนวก ข. ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน โนนนา	
ภาคผนวก ค. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	
ภาคผนวก ง. ประวัติผู้เขียน	

บทที่ 1

บทนำ

เนื้อหาในบทที่ 1 นี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอเนื้อหาที่สำคัญแบ่งออกเป็น 5 ข้อย่อย ประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ กรอบแนวคิดทฤษฎี วิธีดำเนินการ และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล ที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็วด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงานให้แก่ประชาชน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคมและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชนสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีการจัดตั้งกองทุนนี้คือประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ สำนักงานคณะกรรมการ กทบ. (2544) "...นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ศ.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้ปัญหาความยากจนของประเทศซึ่งส่วนใหญ่เผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการเรียนรู้เสริมสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง..." โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท

ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอสีคิ้วก็เป็นอีกอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในรอบแรก 20 หมู่บ้าน โดยมี 6 หมู่บ้านในตำบลลาดบัวขาว ซึ่งหมู่บ้าน โนนนา หมู่ที่ 8 ก็เป็นหนึ่งใน 6 หมู่บ้านของตำบลลาดบัวขาวที่มีความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในรอบแรกโดยตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2544 และทางรัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนจำนวน 1 ล้านบาท ให้เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 โดยการโอนเงินผ่านบัญชีเงินกองทุนหมู่บ้าน โนนนา หมู่ที่ 8 และในปัจจุบันได้ทำการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านแล้วส่วนหนึ่ง ดังนั้นเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงาน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านและกระบวนการทำสารนิพนธ์

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านโนนนา ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้เริ่มปฏิบัติงานเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านโนนนา หมู่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 เป็นระยะเวลา 10 เดือน และเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ในกรณีนี้ผู้วิจัยต้องทำรายงานในรูปแบบสารนิพนธ์เพื่อประเมินโครงการ ของกองทุนหมู่บ้านและเมื่อได้ดำเนินโครงการดังกล่าวไปบ้างแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการประเมินโครงการเพื่อให้ทราบ ปัญหาอุปสรรค ศักยภาพของหมู่บ้าน ผลสำเร็จของโครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนานี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโนนนามีความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้มีเงินทุนหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน โนนนามีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง "ได้รับการกระตุ้น" และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อให้หมู่บ้าน โนนนามีศักยภาพ และความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน โนนนาในทัศนะของประชาชน และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดความเข้มแข็งที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการ

กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีของผู้วิจัย การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โนนนา ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า "ซีพีพีโมเดล" (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) แบบจำลองนี้ประเมินว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด โดยเป็นการประเมินเพื่อช่วยในการตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงการโดยเฉพาะการประเมินผลการประเมิน ซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้ จุดเด่น จุดด้อยของโครงการ เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมและแผนการประชุมได้อย่างทันที่

นอกจากนี้แบบจำลองซัพซิงยังทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ในชุดวิชาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและประเมินโครงการ (สำนักมาตรฐานการศึกษา 2545:20) รายละเอียดกรอบแนวคิดทางทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ดังต่อไปนี้

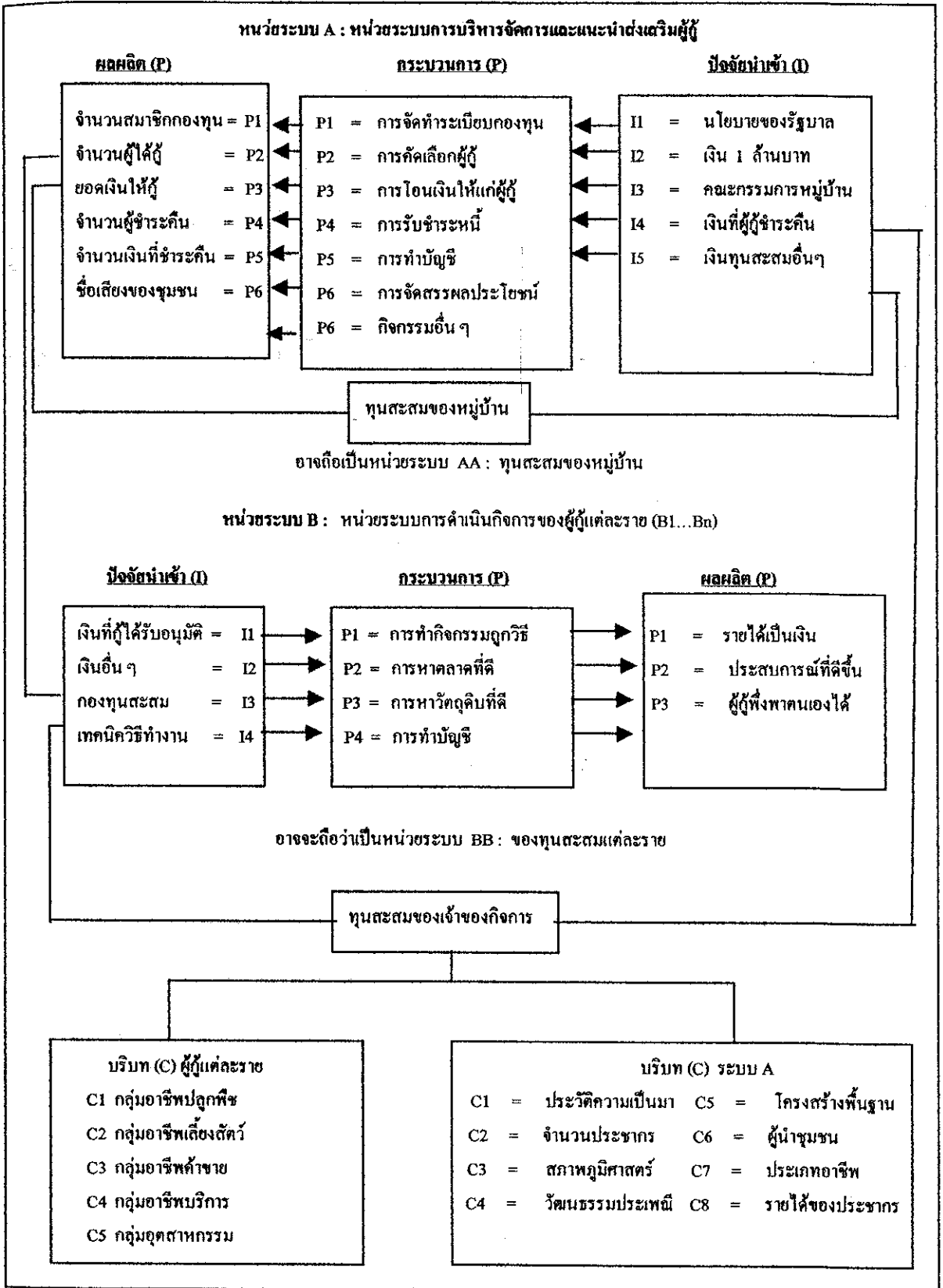
C (Context) คือ บริบทของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงหน่วยระบบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในบริบททางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับประเทศ และบริบททางเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านโนนนา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะการประกอบอาชีพ สถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน ศักยภาพของชุมชน ลักษณะการดำเนินชีวิต ภาวะการเป็นหนี้สิน ผู้นำของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

I* (Input) คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงเงินกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับจัดสรรตามนโยบายของรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาท คณะกรรมการหมู่บ้านที่ได้เลือกตั้งขึ้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืน เงินกองทุนสะสม และอื่นๆ

P (Process) คือ กระบวนการของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนาครั้งนี้จะพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด และกิจกรรมอื่น ๆ

P (Product) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ ในประเมินโครงการครั้งนี้ปัจจัยผลผลิตของหน่วยระบบประกอบด้วย จำนวนผู้ได้กู้ ยอดเงินให้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของชุมชน และอื่นๆ

แผนภูมิข้างล่างนี้แสดงองค์ประกอบในการประเมินผลกองทุนหมู่บ้าน โนนนาในรูปแบบของ“ชีพพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญดังนี้

ที่มา : ปรับปรุงมาจากชุดวิชาสารนิพนธ์ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545 :21) และชุดวิชาการประเมินโครงการ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545)

4. วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลจากระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพีทโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ดังนี้ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน, ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน โนนนา, เอกสารของทางราชการ และข้อมูลเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์เรียบเรียงจัดทำเป็นสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน โนนนาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา

3) ผู้วิจัยได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล โครงการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

4) ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โนนนา และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

บทที่ 2

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งได้จัดแบ่งกลุ่มเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เอกสารกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ เอกสารที่ได้จัดทำขึ้น โดยเฉพาะของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา และข่าวบทความที่สำคัญเกี่ยวข้องกับกองทุนที่ได้นำเสนอ โดยสื่อมวลชน เอกสารดังกล่าวมีความสำคัญเป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับระเบียบของทางราชการ เป็นแนวทางในการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ยั่งยืนต่อไป และเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของทางรัฐบาลต่อไป

เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1 เอกสารที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ

1.1 นโยบายหลักการวัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) นำเสนอข้อมูลที่สำคัญดังต่อไปนี้ เนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าว เป็นโครงการเร่งด่วนที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท โดยให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดอนาคต และเป็นผู้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน เป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่ท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติ กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า มุ่งให้ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ ความพร้อมของหมู่บ้าน การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน การปฏิรูประบบบริหาร ราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน เสริมสร้างความเป็นชุมชน ให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านด้วยภูมิปัญญาของคนในชุมชน เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน เอกชนและส่วนราชการ กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก็เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2544) ประกอบไปด้วย 2 หมวด หมวดที่ 1 คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วยประธาน รองประธาน และกรรมการที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ดำรงตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และให้ถือ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุน กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน จัดทำร่างกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ คือ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน และดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ยึดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544)

1.3 สำนักมาตรฐานการศึกษา (2544). แบบคิดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ มีสาระสำคัญ คือ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีจำนวนคร่าวเรือนสามในสี่ของคร่าวเรือนทั้งหมด การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ในเรื่องการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โนนนาเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2544 มีวิธีการเลือกคณะกรรมการคือ โดยการเสนอชื่อจากชาวบ้านที่ร่วมประชุมจำนวน 15 คน เพื่อตั้งเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน แล้วให้ชาวบ้านยกมือว่าเห็นด้วยหรือไม่กับผู้ที่ถูกเสนอชื่อ ถ้าเห็นด้วยก็ถือว่าผู้ที่ถูกเสนอชื่อได้เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน แล้วคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทั้ง 15 คนจะเลือกประธาน รองประธาน และกรรมการกันเอง โดยการเลือกจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าเป็นพยาน และในการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โนนนาใช้เวลา 1 วันในการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยมีชาวบ้านมาประชุมครบ 3 ใน 4 ตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติกำหนด

1.4 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2544) แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชน เช่น จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากร รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน ในเรื่องระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การกู้ยืมเงินและชำระคืนเงินกู้ การตรวจสอบภายใน และวิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน มีจำนวนกลุ่มองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้านกี่กลุ่ม ชื่อกลุ่มกิจกรรมกลุ่ม จำนวนสมาชิก วันที่จัดตั้งขึ้น เงินทุนสะสม ฯลฯ แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมอะไร วงเงินกู้ยืม และอื่น ๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี 2544

2. เอกสารของกองทุนหมู่บ้านโนนนา หมู่ที่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ระเบียบกองทุนหมู่บ้านโนนนา (2544). กองทุนหมู่บ้านโนนนาจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2544 โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนนาร่วมกันร่างข้อบังคับขึ้น และผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้สมาชิกร่วมกันแก้ไขและอนุมัติใช้ ซึ่งอาศัยอำนาจตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านโนนนา”

1. กองทุนตั้งที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารประจำหมู่บ้าน โนนนา หมู่ที่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยข้อบังคับของกองทุนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2544 ที่ได้รับมติจากที่ประชุมสมาชิกกองทุนเป็นต้นไป วัตถุประสงค์ของกองทุน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และเพื่อสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชน, เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมค้า เศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

2. คุณสมบัติของผู้ขอกู้เงิน คือ มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้าน โนนนา ไม่น้อยกว่า 12 เดือน เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา ยินยอมปฏิบัติตามข้อบังคับของกองทุน และได้รับมติให้เข้าเป็นสมาชิกจากที่ประชุมคณะกรรมการกองทุน ค่าธรรมเนียมเข้าเป็นสมาชิกคนละ 10 บาท และจะเรียกคืนไม่ได้

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนนา มี 1 คณะ ประกอบด้วยคณะกรรมการ 12 ท่าน ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง

4. การกู้ยืมให้กู้เฉพาะสมาชิกเท่านั้น วงเงินไม่เกิน 20,000 บาท หลักประกันเงินกู้ ผู้กู้ต้องหา ผู้ค้ำประกัน 2 คน และถ้าผู้ค้ำประกันตาย หรือเหตุอื่น ๆ ต้องหาผู้ค้ำประกันรายใหม่ ภายใน 10 วันวิธีให้กู้ สมาชิกผู้กู้ต้องมีแผนการใช้เงิน เขียนคำขอกู้เสนอต่อ คณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้กู้ก็เมิกรับเงินที่กู้ได้ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 6 บาทต่อปี หากผิดนัดชำระหนี้ต้องเสียค่าปรับร้อยละ 0.50 บาทต่อวัน กองทุนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2544 จำนวนเงินกู้ การอนุมัติเงินกู้ กำหนดระยะเวลาส่งคืนเงินกู้ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ปัญญา ขอจกคกลาง (2545). ศักยภาพของชุมชนกันอนาคคกองทุนเงินล้าน.

ปัญหา ขอจัดกลาง (2545). รายงานการศึกษาชุมชนศักยภาพของชุมชนกันอนาคตกองทุนเงินล้าน. ได้นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านโนนนาตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2544 2544 มีคณะกรรมการกองทุนจำนวน 12 ท่าน กองทุนหมู่บ้านโนนนาได้รับโอนเงินล้านเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 อนุมัติปล่อยเงินกู้ทั้งหมดจำนวน 1,359,000 บาท มีสมาชิกทั้งหมด 122 ราย กู้ทั้งหมด 85 ราย การส่งชำระมีทั้ง รายเดือน 3 เดือน 4 เดือนและรายปี

กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลาดบัวขาว (2545). โครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้จัดทำโครงการนี้เมื่อ วันที่ 17 มกราคม 2545 ณ.วัดลาดบัวขาว ต.ลาดบัวขาว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา มีผู้เข้าร่วมครั้งนี้ ประธานกองทุนหมู่บ้านตำบลลาดบัวขาว กรรมการกองทุน บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลลาดบัวขาว พัฒนาการตำบลลาดบัวขาวและอาจารย์นิเทศน์ ผลการจัดเวทีประชาคมพบว่าทุกหมู่บ้านประสบกับปัญหาแตกต่างกันไป เช่น เงินที่ได้มา 1 ล้านบาทไม่เพียงพอต่อสมาชิก สมาชิกบางคนไม่ชอบคณะกรรมการจึงไม่ให้ความร่วมมือในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับกองทุน คนจนมักไม่มีสิทธิในการกู้ สมาชิกบางคนนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน ผู้กู้ย้ายภูมิลำเนาไม่สามารถติดต่อได้ มีผู้ผลิตแต่ไม่มีตลาดรองรับ คณะกรรมการมีความรู้น้อย

กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลาดบัวขาว (2545). โครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ วันที่ 30 มีนาคม 2545 ณ. วัดลาดบัวขาว มีผู้เข้าร่วมในการจัดเวทีประชาคมครั้งนี้ สมาชิกผู้กู้กองทุนหมู่บ้านละ 2 คน นักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน อาจารย์นิเทศ และพัฒนาการตำบลลาดบัวขาว จากการประชาคมพบว่า ผู้กู้บางรายขาดประสบการณ์ในการประกอบอาชีพจึงไม่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพเท่าที่ควร

3 ข่าวนทความที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่ได้นำเสนอโดยสื่อมวลชน

3.1 “กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่าการเงิน : (2545 :25) ได้นำเสนอข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน มีสาระสำคัญ คือ รัฐบาลได้จัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ให้แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในด้านการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีการรวมกลุ่มกันที่เข้มแข็งมีการช่วยเหลือพึ่งพากัน ทำให้ชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ให้ชุมชนร่วมกันบริหารกองทุนของคนให้ยั่งยืน ซึ่งถ้าต้องการจะให้ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ประชาชนต้องนำมาลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

3.2 “สมุดปกประจำปี “แมว” มือใหม่หัดบริหารประเทศ ความตั้งใจดีแต่ฝีมือยังไม่ชัด” : (2545). ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ หลังจากการบริหารประเทศของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้เกือบปี ทุกคนคาดหวังว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวหลังจากที่ทรุดตัวมานาน รัฐบาลได้แถลงนโยบายหลาย ๆ เรื่องรวมทั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ซึ่งริบแรงค์ดำเนินโครงการกันอย่างเต็มที่ แม้จะมีการโอนเงินให้แก่หมู่บ้านไปแล้วแต่ก็ยังประสบกับปัญหาคือชาวบ้านไม่รู้จะนำเงินไปใช้อะไรดี บางหมู่บ้านยังไม่กล้าปล่อยเงินกู้กลัวปัญหาจะตามมาทีหลัง ซึ่งก็ยังไม่เห็นผลชัดเจนต้องรอให้ครบปีก่อน

3.3 นงลักษณ์ เดชะพิพงษ์ (2544 : 32-33). นำเสนอบทความเรื่อง จุดเด่น จุดด้อย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. จุดเด่นของกองทุนหมู่บ้าน คือ เกิดกระบวนการเห็นหาคนดีเข้ามาบริหารกองทุนเกิดการรวมกลุ่มความสามัคคี หมู่บ้านต้องมีความพร้อมโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ก่อนที่จะได้รับโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน จุดด้อยของกองทุนหมู่บ้าน คือ ระยะเวลาคุ้มกันจำกัดใน 1 ปี อาจยังไม่ทันเกิดประโยชน์ชัดเจนก็ต้องหาเงินมาคืนกองทุน วงเงินกู้มีจำกัด ไม่เปิดโอกาสให้ทำโครงการใหญ่เงินลงทุนสูง ระเบียบข้อบังคับไม่เอื้อประโยชน์ต่อคนจน เกิดสภาพหนี้หมุนเวียน คือ ประชาชนมีหนี้เก่าอยู่แล้ว กับ ธ.ก.ส., ธ.ออมสิน ฯลฯ สภาพเหมือนนักธุรกิจ คือขาดสภาพคล่อง

3.4 “คนจนอดหาผู้ค้ำประกันไม่ได้”. (ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544, หน้า 8) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ ปัญหาของโครงการกองทุนหมู่บ้านมีมากมายหลายประการ เช่น การเลือกปฏิบัติญาติพี่น้อง ปัญหาคนจนไม่มีผู้ค้ำประกันให้ ฯลฯ ซึ่งการดำเนินงานของ รัฐบาลชุดนี้ได้ทำตามสัญญาเมื่อครั้งหาเสียง อาจถือได้ว่าเป็นรัฐบาลชุดแรกที่ทำตามสัญญาได้ทั้งหมด แต่ผ่านมา 8 เดือนกว่า ผลของการดำเนินงานของรัฐกลับยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม อย่างที่คิดไว้ จึงถึงเวลาที่รัฐต้องทบทวนปัญหา

3.5 “อัลการเมืองตั้งสมมุติฐานผิด”. (ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544, หน้า 8) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ นพ.พลเดช ปิ่นประทีป ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกล่าวว่า รัฐตั้งสมมุติฐานผิดตั้งแต่แรกที่จะให้ นโยบายกองทุนหมู่บ้านทำให้เศรษฐกิจ ขยายตัว แต่ช่วง ก.ค. - ก.ย. ที่ผ่านมาเห็นแล้วว่าเป็นไปไม่ได้ รัฐหวังจะให้เห็นผลเร็วเหมือนมอเตอร์ไซด์ แต่เป็นได้แค่จักรยาน สาเหตุเพราะรัฐไม่เข้าใจธรรมชาติของชาวบ้าน คือ เมื่อได้เงินมาแล้วจะนำไปชำระหนี้เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน จากนั้นค่อยคิดว่า จะเอาไปทำอะไร ซึ่งต้องรอผลในอีก 2 ปีข้างหน้า จึงจะเห็นผลอย่างคาดหวังไว้

3.6 บทสัมภาษณ์ น.พ. พลเดช ปิ่นประทีป (2544) กล่าวว่าขณะนี้ปล่อยเงินกู้ทั้งหมด 59,273 ล้านบาท ชาวบ้านส่วนใหญ่ผู้ไปทำการเกษตร ซึ่งทำให้เกิดจุดอ่อนในด้านการหมุนเงินต้องใช้เวลานานเป็นปี เกี่ยวกับบัณฑิตกองทุนนั้นเป็นโครงการระยะสั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการจ้างงาน พัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ และสิ่งที่สังคมคาดหวังจะให้บัณฑิตกองทุนจะไปสร้างความเข้มแข็งนั้นเป็นไปได้ยาก

จากการทบทวนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รับประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ ดังนี้

1. เอกสารของทางราชการช่วยให้อธิบาย นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ สามารถกำหนดตัวแปร ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบในบริบทกองทุนหมู่บ้าน
2. เอกสารกองทุนบ้านโนนนาเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน โนนนา รู้ถึงวัตถุประสงค์การสมัครเป็นสมาชิกกองทุน การขอกู้การพิจารณาวงเงินกู้ และความรู้พื้นฐานของบ้านโนนนา กำหนดการประเมินได้ถูกต้อง ได้ความรู้เกี่ยวกับบริบทชุมชน การดำเนินงาน ผลผลิตทั้งหมู่บ้านโดยรวม และของผู้ดูแลราย
3. ข่าวดูและบทความที่สำคัญเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนมากจะเป็นข่าวในด้านลบมากกว่าด้านดี คือชาวบ้านไม่รู้อะไรจะนำเงินไปทำอะไร บางหมู่บ้านยังไม่กล้าปล่อยเงินกู้กลัวปัญหาจะตามมาทีหลัง ไม่เปิดโอกาสให้โครงการใหญ่ ระเบียบไม่เอื้ออำนวยต่อคนจนเกิดสภาพหนี้หมุนเวียนเพราะคนกู้ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งประโยชน์ของประชาชนจุดอ่อนในด้านการหมุนเวียนเงินต้องใช้เวลานานเป็นปี แต่ในด้านบวกก็มีคือ เป็นประโยชน์กับประชาชนช่วยให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ มีการรวมกลุ่มกันที่เข้มแข็งและยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านได้อีกด้วย

สรุปกองทุนหมู่บ้านมีทั้งผลดีและผลเสีย ขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละบุคคลหรือผลประโยชน์ที่แต่ละคนได้รับจากกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาในบทนี้ จะนำเสนอวิธีดำเนินการประเมินโครงการ ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการศึกษา กองทุนหมู่บ้าน โนนนาตาม โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง วิธีการประเมินโครงการหรือรูปแบบการประเมินนั้นผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากการศึกษาใน สาขาวิชานิติศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อหลักคือ วิธีการประเมินโครงการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ วิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดปรากฏในรายงานฉบับนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

1.1 การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการประเมินที่เน้นการใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์สรุปผลเพื่อยืนยันความถูกต้องของสิ่งที่ค้นพบ หรือข้อสรุปต่าง ๆ ของปัญหาวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณจึงต้องมีการใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขเหล่านั้น

1.2 การใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียดเรื่องเล่าและคุณลักษณะต่าง ๆ ในเชิงลึกที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลข การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการปรับรอบคำถาม แนวคิดและวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงเพื่อให้เข้าถึงการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลที่ลุ่มลึกและสะท้อนภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด ซึ่งจะศึกษาเฉพาะรายกรณีของหมู่บ้านโนนนา หมู่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

รูปแบบการประเมิน

- 1) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริง หรือที่เรียกว่า "Authentic Evaluation"
- 2) การตัดสินคุณค่า ความเด่น ความด้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น
- 3) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินค่าของตัวบ่งชี้จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ ตัดสินค่าสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มีการตัดสินค่า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง

4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับ ซิฟฟ์โมเดล “CIPP MODEL” C การประเมินสภาวะแวดล้อม, I การประเมินปัจจัยนำเข้า, P การประเมินกระบวนการ, P การประเมินผลผลิต

1.3 ศึกษาเฉพาะกรณี

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะรายกรณี หรือเป็นการวิจัยที่กำหนดขอบเขตและเนื้อหาไว้ที่ชุมชนเฉพาะแห่ง แล้วศึกษาในทุกแง่มุมของชุมชน โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี เทคนิควิธีการประเมินรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย ชุมชนที่ได้ทำการวิจัยครั้งนี้คือ หมู่บ้านโนนนา หมู่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 124 ครัวเรือน หน่วยในการวิเคราะห์ใช้ทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเลขและที่ไม่ใช่ตัวเลข โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้าน ประธานกองทุน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกของกองทุน และสมาชิกของหมู่บ้าน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยเฉลี่ยในทุกพื้นที่ของหมู่บ้านอย่างทั่วถึง คือ

บร. 1, 2, 3, 4, 9 เลือกผู้ให้ข้อมูลตัวอย่าง 30-50 % จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

บร. 11 ศึกษาทุกรายกรณีที่อยู่เงินกองทุนหมู่บ้านโนนนา แบบสุ่มตัวอย่าง

บร. 5 เป็นการประชุมประชาคมในระดับตำบล โดยได้เชิญประธานกองทุน

คณะกรรมการกองทุนจากทุกหมู่บ้านมาประชาคมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

1.4 นำเสนอผลงานวิจัยโดยอาศัยความคิดโดยยึดรูปแบบเชิงระบบ “ซิฟฟ์โมเดล”

กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีของผู้วิจัย ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนา ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “CIPP Model”

C (Context) คือ บริบทของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงหน่วยระบบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในบริบททางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับประเทศและบริบททางเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านโนนนาดำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะการประกอบอาชีพ สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ศักยภาพของชุมชน ลักษณะการดำเนินชีวิต ภาวะการเป็นหนี้สิน ผู้นำของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

I (Input) คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงเงินกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับจัดสรรตามนโยบายของรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาท คณะกรรมการหมู่บ้านที่ได้เลือกตั้งขึ้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืน เงินกองทุนสะสม และอื่น ๆ

P (Process) คือ กระบวนการของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โนนนาครั้งนี้จะพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด และกิจกรรมอื่น ๆ

P (Product) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ ในประเมินโครงการครั้งนี้ปัจจัยผลผลิตของหน่วยระบบประกอบด้วย จำนวนผู้ได้กู้ ยอดเงินให้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของชุมชน และอื่น ๆ

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูล ในการทำวิจัยตาม โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ตัวเองรับผิดชอบในฐานะเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน โนนนา ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 เป็นระยะเวลา 10 เดือน ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูลในเรื่อง

1. หมู่บ้านโนนนา หมู่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
2. กองทุนหมู่บ้านโนนนา หมู่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

1.6 เลือกพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะหมู่บ้านโนนนา หมู่ 8 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้จัดสรรทุนการศึกษาให้แก่บัณฑิต เพื่อที่จะให้บัณฑิตได้เข้ามาศึกษาวิจัยกองทุนหมู่บ้าน โนนนา ตามที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในพื้นที่นี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะเฉพาะได้เลือกวิจัยพื้นที่รับผิดชอบของผู้วิจัย ซึ่งได้ผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกหมู่บ้านโนนนา คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนผู้กู้ และสมาชิกกองทุนที่ไม่ได้กู้เงินในโครงการ ประกอบไปด้วย

1. ผู้ให้ข้อมูลระบบ A คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านโนนนา 122 ราย
2. ผู้ให้ข้อมูลระบบ B คือ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นรายบุคคล จำนวน 85 ราย
3. ผู้ให้ข้อมูลระบบ C คือ คราวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านโนนนา จำนวน 124 ครัวเรือน

ประชากรในแต่ละระบบมีดังนี้

ระบบ A คือ ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านโนนนา ประชากรในหน่วยระบบได้แก่ประชากรทั่วไป คณะกรรมการกองทุน 12 ท่าน ประธานกองทุน เลขานุการ เภรัญญิก สมาชิกผู้ที่ไม่ได้กู้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนนา ประกอบด้วย

ชื่อ / สกุล	ตำแหน่ง
1. ร.ต. นิमित เปี้ยจันทิก	ประธานกรรมการ
2. นายวสันต์ ทูลสูงเนิน	รองประธาน
3. จ.ศ.อ. ตั้งวาล กิจขุนทด	เลขานุการ
4. นางจันทิมาพร กำสุข	เฮอร์ญญิก
5. นางบุปผา พิมพ์า	ผู้ช่วยเฮอร์ญญิก
6. นางเจริญญู เปี้ยจันทิก	ประชาสัมพันธ์
7. นายอนันต์ พุ่งจันทิก	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
8. นางสาวรอง แพรสูงเนิน	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
9. นางสาววิวรรณ ไชยไรสง	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
10. นายดาวเรือง อุ่นจันทิก	ปฏิคม
11. นางสาวบุศรินทร์ จงสูงเนิน	ผู้ตรวจสอบภายใน
12. นายสายยันต์ วิชาศรี	ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบภายใน

ระบบ B คือ สมาชิกผู้กู้แต่ละรายกรณี ณ ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ มีทั้งหมด 85 ราย แบ่งตามกลุ่มอาชีพที่กู้ดังนี้

1. ปลุกพืช คือ ทำนา,ทำสวน ,ทำไร่	จำนวน 16 ราย เป็นเงิน 270,000 บาท
2. เลี้ยงสัตว์ คือ หมู,ไก่, ปลา และวัว	จำนวน 35 ราย เป็นเงิน 633,000 บาท
3. ค้าขาย	จำนวน 15 ราย เป็นเงิน 211,000 บาท
4. ช่างซ่อม คือ เปิดอู่รถยนต์	จำนวน 5 ราย เป็นเงิน 75,000 บาท
5. ตัดผมเสริมสวยที่บ้าน	จำนวน 1 ราย เป็นเงิน 20,000 บาท
6. เย็บผ้าห่ม	จำนวน 11 ราย เป็นเงิน 110,000 บาท
7. อุตสาหกรรมในครอบครัวคือ ขนมนเงิน	จำนวน 2 ราย เป็นเงิน 40,000 บาท
รวมผู้กู้ทั้งหมด	85 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 1,359,000 บาท

ระบบ C คือ สมาชิกหมู่บ้านโนนนา ทั้งหมด 124 ครัวเรือน ตำบลลาดบัวขาว อำเภอ
สีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลที่มีคุณสมบัติที่สามารถให้ข้อมูลกับเราได้ แยกได้ดังนี้

ระบบ A คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 12 คน และสมาชิกที่ไม่ได้กู้ 37 คน

ระบบ B สมาชิกผู้กู้ทุกคน จำนวน 85 ราย

ระบบ C สมาชิกหมู่บ้านโนนนา โดยสุ่มเลือกตัวอย่างกระจายทั่วถึงจำนวน 122 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

การแสดงผลประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชีพชีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

CONTEXT

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C1 – ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามา ตั้งหมู่บ้านอพยพมา จากที่ไหน และเหตุใด อพยพมา	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร
C2 – จำนวนประชากร ของหมู่บ้าน	1. จำนวนประชากร 2. เพศชาย,เพศหญิง	1. กทบ.2	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1
C3 – สภาพภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับ 3. โรงเรียน 4. สุขภาพอนามัย	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์
C4 – วัฒนธรรมประเพณี	1 ประเพณีที่สำคัญ 2. ภาษาพื้นบ้าน	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส	1. สัมภาษณ์ตาม บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C5 – โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพ ของโครงสร้างพื้นฐาน 2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม บร. 1 2. สังเกต
C6 – ผู้นำชุมชน	1. ประเภทผู้นำที่เป็น ทางการ	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส	1. สัมภาษณ์ตาม บร. 1 2. สังเกต

CONTEXT ค่อ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C7- ประเภทอาชีพ	1. กลุ่มอาชีพต่างๆ	1. ชาวบ้าน 2. ผู้อาวุโส	1. สัมภาษณ์ตาม บร. 1 2. สังเกต
C8- รายได้ของประชากร	1. รายได้ของประชากร	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส	1. สัมภาษณ์ตาม บร. 1 2. สังเกต

INPUT

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I1 – นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนฯ	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่ง ชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2 – เงินกองทุน 1 ล้าน บาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I3 – คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
I4 – เงินที่ผู้ชำระคืน กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวนเงินที่ได้ ชำระคืน	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
I5 – เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มา และการเก็บรักษา เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร หมู่บ้าน

PROCESS

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC1 – การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามพร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมคณะกรรมการ
PC2 – การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามพร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC3 – การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC4 – การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์
PC5 – ระบบบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC6 – การจัดสรรผลประโยชน์	1. ตัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม
PC7 – การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม

PRODUCT

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD1 – จำนวนสมาชิก กองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการ เพิ่มขึ้น/ลดลง (31 ก.ค 45)	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD2 – จำนวนผู้ได้รับ เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการ อนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละ ครั้ง	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. บัญชีกลุ่มลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตาม บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD3 – ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่ได้อนุมัติ ให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค. 45)	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีกลุ่มลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ ตาม บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD4 – จำนวนผู้ชำระคืน ตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืน ตามกำหนด(31 ก.ค.45)	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม
PD5 – จำนวนเงินที่มี การชำระคืน	1. ยอดเงินกู้ที่มาชำระคืน นับถึง 31 ก.ค. 45 2. บัญชีกลุ่มลูกหนี้	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. ศึกษาจากเอกสาร	1. สัมภาษณ์ตาม บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร ดอกเบี้ย,ค่าปรับ
PD6 – ชื่อเสียงของ กองทุน	1. ชื่อเสียงของ กองทุน	1. พัฒนาการอำเภอ	1. สัมภาษณ์

CONTEXT

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ผู้รู้รายบุคคล			
C1- กลุ่มอาชีพปลูกพืช	1. ประสบการณ์การประกอบอาชีพ	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
C2- กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	1. ประสบการณ์การประกอบอาชีพ	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
C3- กลุ่มอาชีพค้าขาย	1. ประสบการณ์การประกอบอาชีพ	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
C4- กลุ่มอาชีพบริการ	1. ประสบการณ์การประกอบอาชีพ	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
C5- กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว	1. ประสบการณ์การประกอบอาชีพ	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที

INPUT

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I1- จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืม	1. จำนวนเงิน	1. ผู้กู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
I2- จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากการกู้ยืม	1. แหล่งเงินทุน	1. ผู้กู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
I3- กองทุนสะสมการกู้ยืม	1. ประเภทของกองทุน 2. จำนวนเงิน	1. คณะกรรมการ	1. สัมภาษณ์ 2. บัญชีเงินฝาก

PROCESS

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC1- การทำกิจกรรม ถูกต้อง	1. วิธีการทำกิจกรรม	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
PC2- การหาตลาด	1. วิธีการขาย	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
PC3- การหาวัตถุดิบ	1. แหล่งวัตถุดิบ	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
PC1- การทำบัญชี	1. วิธีการทำบัญชี	1. ผู้รู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที

PRODUCT

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PDI-รายได้ที่เป็นเงิน	1.เงินทุนหมุนเวียน	1. ผู้กู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
PDI- ประสิทธิภาพที่ดี	1. เทคนิคและวิธีการ	1. ผู้กู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที
PDI- ผู้กู้สามารถพึ่งพาตนเองได้	1. การทำกิจกรรมของผู้กู้	1. ผู้กู้	1. สัมภาษณ์ 2. จัดเวที

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินดังนี้

4.1 แบบ บร. 1 - บร. 12

1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน) ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพโดยทั่วไปของหน่วยระบบที่ประเมินคือหมู่บ้าน โนนนา ได้ทราบในอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงในด้านใดบ้าง โดยศึกษาจากข้อมูลที่มีอยู่แล้วผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้าน หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ

2) แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) ใช้ศึกษาเกณฑ์ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดย กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 50 เปอร์เซ็นต์) ของครัวเรือนในหมู่บ้าน โนนนา เนื่องจากจำนวนครัวเรือนมี 125 ครัวเรือน ทำการสัมภาษณ์เป็นรายครัวเรือนให้กระจายในกลุ่มเป้าหมายทั่วถึง เพื่อภาพรวมที่แท้จริงของหมู่บ้าน โดยสรุป

3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ผู้นำชุมชนกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชาวบ้านโดยทั่วไป แล้วทำการสรุปผลการสัมภาษณ์โดยใช้ บร.3

4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารของกองทุนและสัมภาษณ์กิจกรรมของกองทุน รวมทั้งการดำเนินการรายงานการเปลี่ยนแปลงของกองทุนจาก กรรมการกองทุน รวบรวมข้อมูล สรุปข้อมูลลงใน แบบรายงาน รายงานผลทุกเดือนต่ออาจารย์นิเทศน์

5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) จัดเวทีประชาคม โดยขอความร่วมมือกับพัฒนากรในการจัดประชาคมและเป็นพิธีกร ดำเนินรายการ เจริญกรรมการกองทุนเข้าร่วมเวทีประชาคมรวบรวมข้อมูล สรุปลงใน บร.5 มีเนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบกองทุน ปัญหาและแนวทางแก้ไขใน การดำเนินงานกองทุน ร่วมกันในระดับตำบล

6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงิน จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) โดยจุดกลุ่มเสวนาสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงิน และมีอาชีพเดียวกันในหมู่บ้าน ชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดเวทีเสวนา ดำเนินการเสวนาสรุปผลลงใน บร. 6 โดยใช้ระยะเวลา อาชีพ ๑ วัน กำหนดวันตามความสะดวกของชาวบ้าน ในวันที่ว่างจากการทำงานจนครบทุกอาชีพ ซึ่งหมู่บ้าน โนนนา มี 5 กลุ่ม อาชีพได้แก่

1. กลุ่มอาชีพทางการเกษตร	2. กลุ่มอาชีพค้าขาย
3. กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	4. อุตสาหกรรมในครอบครัว
5. กลุ่มอาชีพบริการ	

7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งทางชุมชนในทัศนะของประชาชน) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของชาวบ้าน เพื่อหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) โดยการสัมภาษณ์ แล้วนำผลมาสรุปประกอบกับ บร.2

8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์) จัดการรวบรวมกลุ่มกันในระดับ ซึ่งบ้านโนนนา เป็นหนึ่งใน 16 หมู่บ้านในตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้รูปแบบการเขียนแผนธุรกิจผู้ประกอบการ SMEs (นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม และวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม) โดยศึกษาจากกลุ่มผู้ทำขมเงิน เป็นแหล่งค้นหาข้อมูล ร่วมกันสรุป โดยยึดรูปแบบจากชุดวิชาการจัดการและการวางแผนธุรกิจและชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน นำเสนอในรูปแบบของการแผนธุรกิจ

9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ บุคคลทั่วไป ผู้นำ ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน และกรรมการกองทุน

10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน) ใช้สรุปบทเรียนในการศึกษาและดำเนินกิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน จัดเวทีร่วมกันในระดับหมู่บ้านหรือตำบล สรุปผล ปัญหา แนวทางแก้ไข หรือแนวทางซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการกองทุน โดยขอความร่วมมือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนเข้าร่วม

บันทึกกองทุนในตำบลเดียวกันร่วมกันจัดสัมมนาสรุปบทเรียน เป็นภาพโดยรวมของตำบล สรุปลงใน บร.10 จัดทำรายงาน ส่งต่ออาจารย์นิเทศน์

11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี) รวบรวมศึกษารายกรณีผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การดำเนินการ กิจการ ตามกลุ่มอาชีพลักษณะ เป็นระยะๆ โดยการ เลือกจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่มอาชีพ คือ อาชีพด้านการเกษตร การค้าขาย เลี้ยงสัตว์ และอุตสาหกรรมในครอบครัว โดยศึกษาร้อยละ 30 ของแต่ละกลุ่มอาชีพ

12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) เป็นการจัดเวทีวิเคราะห์ตัวแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลร่วมกันระหว่างบัณฑิตกองทุน พัฒนาการ ประธานกองทุน และอบต. เข้าร่วมการจัดเวทีประชาคมวิเคราะห์แผนแม่บทระดับตำบล โดยใช้กระบวนการ AIC สรุปผลการวิเคราะห์แผนแม่บท ตาม แบบ บร. 12 ในระดับตำบล

4.2 การใช้แบบสอบถาม

5. วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือกใช้มีหลายวิธี ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ โดยการคำถามแบบ บร. เป็นคำถามที่มีกรอบมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน
2. การสังเกต โดยการสังเกตสิ่งที่พบเห็นเพื่อหาข้อมูล และหาความรู้ที่ผู้วิจัยต้องการ เช่นการทำ บร. 11 เราต้องไปสังเกตดูว่าสมาชิกที่กู้เงินนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และการสังเกตการประชุมกองทุนหมู่บ้านโนนนาช่วงเวลา 10 เดือน ระหว่างการทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้สังเกตและ ได้ทำการบันทึกข้อมูลไปพร้อมกัน
3. การใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สถานีอนามัย บ้านใหม่สำโรง พัฒนาการอำเภอสีคิ้ว ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านโนนนา ที่เก็บรวบรวมข้อมูลไว้แล้ว ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลนั้นมาใช้ได้ ข้อมูลมือหนึ่งเป็นการสัมภาษณ์ใหม่เพื่อความแน่นอน
4. การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน และเวทีประชาคมระดับตำบล
5. การเก็บข้อมูลเบื้องต้นภาคสนาม โดยช่วงเวลาที่ออกไปพบชาวบ้านส่วนใหญ่คือเวลาประมาณ 09.00 น.-17.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทุกคนประกอบอาชีพอยู่กับบ้านมีเวลามากพอที่จะให้สัมภาษณ์ได้เพราะหลังจากนั้นจะเป็นเวลาพักผ่อนของชาวบ้าน และช่วงวันเสาร์อาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ในวันทำงานส่วนใหญ่จะเจอแต่คนแก่ซึ่งอยู่เฝ้าบ้าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลทั้งหมดจากการศึกษาภาคสนามแล้ว ก็นำมาแยกแยะวิเคราะห์ตีความหมาย วิเคราะห์ตัวแปรตัวชี้วัด วิเคราะห์เพื่อประเมินบริบทชุมชน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต เพื่อเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนา ข้อมูลของผู้วิจัยที่ได้มานั้นเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ไม่ใช่ข้อมูลที่เป็นสถิติตัวเลข เน้นการบรรยายเชิงพรรณนา ข้อมูลที่ได้นั้นเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือ เพราะผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติเองโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมคลุกคลีกับสมาชิกในหมู่บ้านโนนนา ระยะเวลาศึกษางานวิจัยครั้งนี้ 10 เดือนและขั้นตอนสุดท้ายคือนำเสนอรายงานในรูปแบบสารนิพนธ์

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการติดตามและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนา ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อย่อยที่สำคัญ 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C)
2. ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)
3. ผลการประเมินผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B)
4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทของประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงภาวะความยากจนโดยอาศัยเกณฑ์เส้นความยากจน พบว่า ความยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2531 สัดส่วนคนจนอยู่ในระดับร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือร้อยละ 23.2 ในปี 2535 และเหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี 2539 แต่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบทำให้สัดส่วนคนจนกลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.0 ในปี 2541 และร้อยละ 15.9 ในปี 2542 อย่างไรก็ตามปัญหาความยากจนเริ่มคลี่คลายลงตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา โดยสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี 2543 และร้อยละ 13.0 ในปี 2544 หรือลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคนในปี 2542 เหลือ 8.2 ล้านคน ในปี 2544 หรือลดลง 1.7 ล้านคนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา

ภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันเริ่มฟื้นตัวขึ้นและสัดส่วนคนจนเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา ประกอบกับรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมากสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการแก้ไขปัญหาความยากจนผ่านโครงการสำคัญ 5 โครงการ และภาครัฐมีแผนการ/โครงการต่างๆ ที่ดำเนินการเพื่อช่วยเหลือคนจนทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนั้นจึงคาดว่าสภาวะความยากจนของประเทศมีแนวโน้มที่ลดลงและน่าบรรลุตามเป้าหมายแผนฯ 9 ที่กำหนดสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 12 ของประชากรในปี 2549 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนฯ

ที่มา จำนวนจากตัวเลขของ สศช.และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 แสดงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งมั่นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง ดังนี้

1.1.3 นโยบายการสร้างรายได้

ได้พูดถึงการแก้ปัญหาหนี้สินของประเทศด้วยการสร้างรายได้ โดยเน้นการสร้างรายได้ทุกระดับ โดยส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพของชุมชน ในระดับฐานรากของประเทศ ตั้งแต่การผลิตเพื่อบริโภค การนำผลผลิตที่เหลือจากการจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ในครอบครัว ส่งเสริมการรวมตัวเพื่อดำเนินเศรษฐกิจระดับชุมชน โดยมีแนวนโยบายครอบคลุม 3 ด้าน

1) ด้านการเกษตร ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเกษตรโดยการปรับโครงสร้างด้านสินเชื่อ การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานและส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ทำกินโดยพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐาน และส่งเสริมการประมงชายฝั่ง

2) ด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลได้มีนโยบายหลายด้านดังนี้

2.1 ปรับโครงสร้างการผลิตในภาคอุตสาหกรรมโดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ ทักษะฝีมือ ภูมิปัญญาไทย ศักยภาพการผลิตและการตลาด

2.2 เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน

2.3 พัฒนาบุคลากรและแรงงานภาคอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องกับการพัฒนา

2.4 ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

2.5 ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินงานของกองทุนร่วมทุนระบบค้ำประกันสินเชื่อ

2.6 สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ ๆ ในภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

3) ด้านการบริการและการท่องเที่ยว

3.1 พัฒนาภาคบริการจากการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน

3.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.1.4 นโยบายด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีความเข้มแข็งพร้อมไปกับการเร่งสร้างผู้ประกอบการ SME รายใหม่ เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ อันเป็นฐานภาษีให้กับประชาชน ในระยะยาวโดยดำเนินการดังนี้

- 1) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบจัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงอนุมัติการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อแปลสภาพเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นธนาคาร
- 2) มอบหมายให้ธนาคารพาณิชย์ของรัฐเร่งรัดการปล่อยสินเชื่อให้กับ SME
- 3) ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับ SME เฉพาะผู้ประกอบการมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 6 ล้านบาท จากอัตรากาฬมีปัจจุบัน 30 % เป็นดังนี้

- SME มีกำไรไม่เกิน 1 ล้านบาท เสียภาษี 20 %
- SME กำไรไม่เกิน 1-3 ล้านบาท เสียภาษี 25 %
- SME กำไร 3 ล้านบาท ขึ้นไป เสียภาษี 30 %

1.1.5 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

การขาดดุลการค้าของไทยลดลงเรื่อยๆ เพราะปริมาณการค้าของไทยเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 67.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี 2544 เป็นร้อยละ 77.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี 2542 การค้าระหว่างประเทศของไทยเป็นแหล่งทำรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญ และมีอัตราขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ จากการเปรียบเทียบระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2537-2539 ซึ่งเป็นช่วงก่อนเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และปี พ.ศ. 2540-2542 ซึ่งเป็นช่วงหลังการเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ จะเห็นว่าการค้าระหว่างประเทศของไทยยังมีขยายตัวอย่างต่อเนื่อง คือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ ดังตารางต่อไปนี้

	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐ)			อัตรารเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)		
	2534-2536	2537-2539	2540-2542	2534-2536	2537-2539	2540-2542
การส่งออก	98,596	158,096	171,283	66.7	60.4	8.3
การนำเข้า	124,289	197,313	155,531	56.5	58.8	-21.2
ดุลการค้า	-25,727	-39,217	15,752	-27	-52.4	140.2

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

แม้เศรษฐกิจไทยจะประสบกับปัญหา แต่การส่งออกในรูปแบบของเงินเหรียญสหรัฐ ยังคงขยายตัว กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกในรูปแบบของเงินเหรียญสหรัฐ ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น แม้จะมีอัตราชะลอตัวลง กล่าวคือขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.3 เมื่อเทียบกับช่วงปี พ.ศ. 2537 –2539 แต่การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหลายรายการมีการขยายตัวในเกณฑ์ดี เช่น ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป และวงจรไฟฟ้า เนื่องจากผู้ผลิตและส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์รายใหญ่คือประเทศได้หันประสบปัญหาแผ่นดินไหว ทำให้ฐานการผลิตส่วนประกอบคอมพิวเตอร์และเครื่องคอมพิวเตอร์ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าวจนไม่สามารถผลิตเพื่อรองรับกับความต้องการของตลาดโลกได้ ดังนั้นส่วนประกอบคอมพิวเตอร์จากไทยจึงเป็นที่ต้องการของตลาดโลกมากขึ้น ส่งผลให้การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในช่วงนี้ยังมีการขยายตัวอยู่

สำหรับการนำเข้าในรูปแบบของเงินเหรียญสหรัฐนั้น มีการขยายตัวลดลงเฉลี่ยร้อยละ 21.2 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2537-2539 อย่างไรก็ตามสินค้าที่มีการนำเข้าเป็นปริมาณมากยังคงเป็นสินค้าประเภททุน สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป ตามลำดับ มูลค่าการค้าของไทยในช่วงเวลานี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เนื่องจากมีการปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นลอยตัว โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2541 มูลค่าการค้าเริ่มเกินดุลเป็นปีแรกและเกินดุลอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2542 ส่งผลให้ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2542 มูลค่าการค้าของไทยเกินดุล 15,752 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบกับช่วงปี พ.ศ. 2357-2539 ซึ่งขาดดุลการค้าถึง 39,217 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

1.1.6 สภาวะแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

จากรายงานของธนาคารโลก ปี 1999/2000 พบว่าได้มีการพูดถึงการพัฒนาแบบยั่งยืน เนื่องจากในช่องทศวรรษ (1972-1992)ที่ผ่านมามีปัญหาเกิดขึ้น จากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศ เช่น ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมของชุมชน ปრაกฏการณ์อื่น ๆ ที่เห็นได้ชัด คือ การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล โรคมุมิแพ้ มะเร็ง หอบหืด ทางเดินหายใจ การใช้สารเคมี ในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรกรรม

ตารางแสดงปัญหาสิ่งแวดล้อมและเหตุผลหลัก

ปัญหา	สาเหตุหลัก
1. มลพิษ	- การปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ
2. การสูญเสียของพืชและสัตว์	- การเปลี่ยนแปลงในการใช้ที่ดิน (การพัฒนาการทำลายป่า) การเพิ่มขึ้นของประชากรและการจับปลาในเขตหวงห้าม
3. ความเสื่อมโทรมของดิน	- ปัญหาประชากร, การพัฒนา, การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ
4. การหมดสิ้นไปของน้ำ	- การใช้น้ำแบบไม่ยั่งยืน, การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ
5. การหมดสิ้นไปของทรัพยากรหลายชนิด	- เชื้อเพลิงจากถ่านหิน, แร่ธาตุต่างๆ
6. ปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ	- การกำจัดของเสีย, การจราจร
7. มลพิษจากสารพิษ	- สารหนัก, สารกัมมันตรังสี, สารเคมีภาคการเกษตร

ที่มา: เศรษฐศาสตร์การพัฒนา. เอกสารการสอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544

1.1.7 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

การสถาปนาระบบโครงสร้างความสัมพันธ์ที่วางพื้นฐานอยู่บนความสัมพันธ์แบบเมืองแม่และเมืองบริวาร ทำให้ประเทศไทยพึ่งพาประเทศที่เป็นเมืองแม่ หรือศูนย์กลางของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลกมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นตลาดนำเข้า สินค้าอุตสาหกรรมหนัก (เทคโนโลยี) และทำหน้าที่ผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม การประกอบขึ้นส่วนที่ใช้แรงงานเป็นหลักมีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก ก่อให้เกิดดุลการค้า การขาดเงินออมภายในประเทศ การเป็นหนี้สินต่างประเทศ การพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมากขึ้น การขาดดุลการค้าของประเทศไทยนำไปสู่ปัญหาเงินทุนระหว่างประเทศหรือเงินรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นหลักค้าประกันเงินบาท ยังขาดดุลมากก็หมายความว่า เงินตราต่างประเทศยิ่งร่อยหรอ ปี 2538-2539 ที่เงินตราสำรองยังสูงอยู่ระดับ 35,000-39,000 ล้านดอลลาร์นั้น ปัจจัยค้ำจุนวงเงินสำรองที่สำคัญคือ เงินกู้ยืมจากต่างประเทศทั้งการกู้ยืมภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งปรากฏว่าเมื่อสิ้นปี 2539 วงเงินกู้ยืมสูงถึง

ประมาณ 90,000 ล้านบาท ของเอกชน 72,000 ล้านบาท ของรัฐ 18,000 ล้านบาท เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ โดยเฉพาะหนี้ระยะสั้นที่ต้องชำระในปี 2540-2541 มีอยู่ถึงประมาณ 48,000 ล้านบาท (ทั้งหมดเป็นหนี้ของเอกชน) มีผลทำให้ค่าเงินบาทต่ำลง จึงนำไปสู่ภาวะวิกฤตทางการเงิน จึงทำให้ประชาชนในประเทศเกิดความเดือดร้อน และการเป็นหนี้ โดยเฉพาะชาวชนบทตลอดจนปัญหาอื่นๆ ที่ตามมา ภาคการเกษตรจึงมีปัญหา เกษตรกรมีหนี้สินมาก มีการลงทุนน้อยฐานการออมไม่มี

คนจนอยู่ในชนบทมีมาก โดยมีเส้นความยากจนของชนบทอยู่ที่ 10.75 บาท/ปี และรายได้จากภาคการผลิตของคนชนบทและในเมืองดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงรายได้จากภาคการผลิตของคนในเมืองกับชนบท (ล้านคน / %)

รายได้จากภาคการผลิต	ปี 2536 (ล้านคน / %)	ปี 2539 (ล้านคน / %)	ปี 2543 (ล้านคน / %)
ชนบท	42 (73 %)	43 (71 %)	43 (70 %)
ในเมือง	45 (27 %)	17 (29 %)	19 (30 %)

1.1.8 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล้มเหลวของท้องถิ่น

ในส่วนของชนบทไทยซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศนั้น ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ได้สร้างวิกฤตให้แก่หมู่บ้านในชนบทและประเทศในลักษณะของการล้มเหลวทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ทำให้สถาบันครอบครัวล่มสลาย ทำให้ครอบครัวแตกแยกกันไป เช่น ไปรับจ้างเป็นกรรมกร เป็นคนใช้ ไปทำงานที่ต่างประเทศ ไปเป็นโสเภณี เป็นกรรมกรเด็ก ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจของชุมชนชนบทและความล้มเหลวของสถาบันครอบครัวย่อมทำลายชีวิตของชุมชนเอง เพราะผู้คนเคลื่อนย้ายตะเกือกตะกายเอาตัวรอด ชีวิตในเมืองเป็นชีวิตที่ปราศจากชีวิตแบบชุมชน เป็นชีวิตเดี่ยวดายของแต่ละครอบครัว เป็นชีวิตที่ทอดทิ้งคนแก่ เด็ก คนป่วย เป็นสาเหตุให้มีการทำลายสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศชาวบ้านที่ยากจน เป็นหนี้สินข่มขอกอยู่ในสภาพหน้ามือและทำให้ได้ทุกอย่าง แม้แต่จะเผาป่า นुकเบิกเข้าไปปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย ทำทุกอย่างเท่าที่จะทำได้

ความล้มเหลวของการพัฒนาได้สร้างความทุกข์ยากให้แก่ชาวบ้านชนบท พร้อมกับได้จุดประกายให้ชาวบ้านหลายแห่งที่เคยวิ่งเคยตามทิศทางเศรษฐกิจแบบผลิตเพื่อขาย ให้หันมามองสภาพความเป็นจริง รู้จักประมาณตนเอง และหวนนึกถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนรุ่นพ่อ แล้วเริ่มสร้างฐานการผลิตของตัวเองภายในหมู่บ้านรวมถึงการรวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะในรูปแบบของประชาคมจากสภาพของปัญหาของการพัฒนาประเทศดังกล่าว จำเป็นต้องมีการรวมพลังสร้างสรรค์สังคมใหม่ ด้วยความสมัครสมาน โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกแบบพัฒนาอย่างกว้างขวาง

1.1.9 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าต่างประเทศ

1) แม้ว่าสถานะเศรษฐกิจจะตกต่ำกลุ่มนักการเมืองหรือกลุ่มคนรวยมักที่จะนิยมสินค้าจากต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นสินค้าฟุ่มเฟือย ตลอดจนการท่องเที่ยวต่างประเทศ ซึ่งทำให้เงินตราของประเทศรั่วไหลออกนอกประเทศเป็นจำนวนมากจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ซึ่งสังคมเมืองมักเน้นด้านวัตถุนิยมมีการดิ้นรนขวนขวายแข่งขันตลอดเวลาไม่เห็นความสัมพันธ์ทางจิตใจ จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว

2) ปัจจัยที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ประเพณีวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันของชาวบ้าน และความศรัทธาในทางศาสนา การศึกษาหาความรู้ทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนที่ใช้สำหรับสัญจร และการขนส่งสินค้า สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ แต่ปัจจัยที่มีความสูงสุด ได้แก่ เศรษฐกิจชุมชน

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

C1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านโนนนา

บ้านโนนนาเริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2459 หรือประมาณ 85 ปีมาแล้วโดยในปี พ.ศ. 2445 มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของยวนจากจังหวัดเชียงใหม่ แล้วก็มาตั้งรกรากอยู่ที่ นครจันทิก (ปัจจุบันคือ อำเภอสีคิ้ว) และได้แตกแขนงไปตามหมู่บ้านต่างๆ ทั่วนครจันทิก เช่น บ้านเหนือ, บ้านใต้, บ้านกลาง, บ้านโนนกลุ่ม, บ้านถนนคต, บ้านโนนทอง, กุดเต่าจับ, กุดขนวนและบ้านโนนนาคนกลุ่มแรกที่เริ่มอพยพมาตั้ง ถิ่นฐานที่บ้านโนนนา เป็นกลุ่มยวนอำเภอสีคิ้ว โดยมีแกนนำหรือผู้บุกเบิก คือ นายสุข จันจันทิก และมีหัวหน้าครอบครัวอีก 5 - 6 ครอบครัว ที่อพยพมาพร้อมกัน และจากนั้นประมาณ 3 - 5 ปี ก็จะมีกลุ่มลาวบ้านมะเกลือใหม่ตามมาสมทบที่หลัง เหตุที่มาเลือกตั้งถิ่นฐานบริเวณนี้เพราะในพื้นที่เดิมมีพื้นที่จำกัดในการเกษตร และประชากรในหมู่บ้านก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องอพยพเพื่อหาที่อยู่เป็นของตนเองและมีพื้นที่มากเพียงพอที่จะทำการเกษตรนอก

โดยคำว่า โนนนา คือ เดิมเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีโนนใหญ่ กลุ่มชาวญวนที่แยกตัวมาจากทางสี่คิ้ว เดินทางมาพบเข้าจึงเลือกตั้งรกรากอยู่ที่นี่ แล้วเรียกชื่อว่าบ้านหัวใหญ่แปลว่า บ้านที่มี โนนใหญ่ แล้วล้อมรอบไปด้วยทุ่งนา ซึ่งติดกับลำตะคอง ส่วนบนโนนจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ และสัตว์ป่านานาชนิด เช่น เสือ, กระต๊อ, ควายป่าชาวต่อมาชาวบ้านจึงเรียกว่า บ้าน โนนนา

C2 สภาพปัจจุบันหมู่บ้าน โนนนา มีจำนวนประชากร 640 คน เป็นชาย 293 คน หญิง 347 คนโดยมีการแบ่งประชากรออกตามอายุได้ดังนี้

1 วัน - 3 ปีเต็ม	จำนวน	28	คน
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	จำนวน	22	คน
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	จำนวน	84	คน
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	จำนวน	59	คน
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	จำนวน	46	คน
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	จำนวน	271	คน
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	จำนวน	271	คน
60 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	จำนวน	93	คน

C3 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

1) ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน

หมู่บ้าน โนนนาตั้งอยู่ที่ตำบลลาดบัวขาวในเขตอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งรอบบริเวณหมู่บ้านเป็นที่ราบสูงแล้วล้อมรอบไปด้วยทุ่งนา และติดกับลำตะคองซึ่งไหลผ่านหมู่บ้าน โนนนา โดยมีระยะทางห่างจากตัวอำเภอสี่คิ้วประมาณ 11 กิโลเมตรและห่างจากตัวจังหวัดนครราชสีมา ประมาณ 60 กิโลเมตร

การตั้งบ้านเรือนจะตั้งบริเวณบน โนน (ที่สูง) ติดกับลำตะคอง ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของหมู่บ้านในปัจจุบันเรียกบ้าน โนนนาใน (บ้านโนน) ต่อมาเมื่อประชากรในหมู่บ้านมากขึ้นได้มีการขยายหมู่บ้านออกไปทางทิศเหนือ โดยมีทางรถไฟแบ่งหมู่บ้านออกเป็น 2 ส่วน บ้านที่อยู่ทางทิศเหนือเรียกว่าบ้านนอก โดยมีถนนสายหลักของหมู่บ้านเป็นตัวเชื่อม และมีคุ่มน้อยใหญ่ ในหมู่บ้าน จำนวน 10 คุ่ม ซึ่งลักษณะบ้านเรือนส่วนมากจะเป็นแบบหมู่บ้านชนบทอีสานทั่วไป คือการยกใต้ถุนบ้านสูง และผนังบ้านฝาบ้านจะเป็น ไม้ เสาไม้ แต่ก็ยังมีบางหลังคาเรือนที่มีการเอาปูนมาทำเป็นเสาบ้าน และได้ถุนบ้านทำด้วยปูน

2) อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่บ้านหนองซอน ตำบลลกลองไผ่
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่บ้านโนนทอง ตำบลลาดบัวขาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านใหม่สำโรง ตำบลลาดบัวขาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านคอนวัว ตำบลลาดบัวขาว

3) โรงเรียนในหมู่บ้าน

โรงเรียนระดับประถมในหมู่บ้านโนนนาไม่มีจะต้องไปเรียนที่โรงเรียนบ้านใหม่สำโรงโดยปัจจุบันมีครู 17 คน ตั้งแต่ พ.ศ. 2480 และปัจจุบันก็เปิดเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 (เปิดขยายโอกาส ระดับ ม.1 - ม.3 เมื่อ พ.ศ. 2534) มีครูรวม 17 คน จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน ปริญญาตรี 16 คน โดยมีครูที่มีอายุ 30 ปี ขึ้นไป มี 16 คน และมีครูที่สอนจบสาขาวิชาดังนี้

วิชาเอก เกษตร	จำนวน	1	คน
วิชาเอก ประถมศึกษา	จำนวน	3	คน
วิชาเอก สังคมศึกษา	จำนวน	3	คน
วิชาเอก วิทยาศาสตร์	จำนวน	1	คน
วิชาเอก คหกรรม	จำนวน	1	คน
วิชาเอก ภาษาไทย	จำนวน	2	คน
วิชาเอก คณิตศาสตร์	จำนวน	1	คน
วิชาเอก พลศึกษา	จำนวน	1	คน

จำนวนนักศึกษาในโรงเรียนระดับอนุบาล ชั้นประถม และมัธยม

ชั้นอนุบาล 1	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	41	คน
ชั้นอนุบาล 2	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	37	คน
ชั้น ป. 1	มี 2 ห้อง	มีเด็ก	60	คน
ชั้น ป. 2	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	34	คน
ชั้น ป. 3	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	35	คน
ชั้น ป. 4	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	39	คน
ชั้น ป. 5	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	22	คน
ชั้น ป. 6	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	25	คน

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ชั้น ม.1	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	16	คน
ชั้น ม.2	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	26	คน
ชั้น ม.3	มี 1 ห้อง	มีเด็ก	30	คน

4) สุขภาพอนามัย

หมู่บ้านโนนนานในปัจจุบันยังไม่มีสถานอนามัยเป็นของตนเอง ยังต้องไปใช้สถานียอนามัยร่วมกับหมู่บ้านใหม่สำโรง ซึ่งมีระยะทางห่างจากหมู่บ้านโนนนานประมาณ 1 กิโลเมตร แต่ก็ไม่สะดวกเพราะชาวบ้านอยากมีสถานียอนามัยในหมู่บ้านเป็นของตนเอง ส่วนในเรื่องของการรักษาในสถานียอนามัยของชาวบ้านโนนนานก็จะเป็นการรักษาเจ็บไข้ได้ป่วยธรรมดา เช่น เป็นไข้หวัดธรรมดา แต่ถ้าเป็นอาการเจ็บป่วยที่รุนแรงที่ทางสถานียอนามัยบ้านใหม่สำโรงไม่สามารถรักษาได้ก็จะส่งไปรักษาที่ โรงพยาบาลสิคิ้ว หรือโรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา โดยในปัจจุบันสถานียอนามัยบ้านใหม่สำโรงมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานียอยู่ 2 คน และชาวบ้านโนนนานทุกคนได้เข้าร่วมโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ของกระทรวงสาธารณสุขครบ 100 เปอร์เซ็นต์

C4 วัฒนธรรมประเพณีและภาษา

บ้านโนนนานมีวัดตั้งอยู่ 1 แห่ง คือ วัดที่โนนนาน ชื่อ วัดโนนนาคารุณย์ มีพระ 7 รูป โดยในรอบหนึ่งปีหมู่บ้านโนนนานมีการทำบุญหรืองานประเพณี ดังนี้

เดือน มกราคม	ทำบุญประเพณี ปีใหม่
เดือน เมษายน	ทำบุญประเพณี สงกรานต์ จะมีรำเดือน 5, แฉกดับเต่า
เดือน มิถุนายน	ทำบุญประเพณี เลี้ยงพ่อพระยา
เดือน กรกฎาคม	ทำบุญประเพณี เข้าพรรษา
เดือน ตุลาคม	ทำบุญประเพณี ตักบาตรเทโว ออกพรรษา
เดือน พฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี ลอยกระทง

ภาษาที่ชาวบ้านในหมู่บ้านโนนนานใช้จะเป็นภาษาฉวนเป็นส่วนใหญ่ โดยจะแบ่งคำศัพท์ภาษาฉวนที่นิยมใช้กันบ่อย ๆ ในหมู่บ้านโนนนานออกเป็นหมวดหมู่ได้พอสังเขปดังนี้

เครือญาติ

คำศัพท์	ความหมาย
ผู้ใหญ่	ปู่, ตา
แม่ใหญ่	ย่า, ยาย
ป้อ	พ่อ
แม่	แม่

ผลไม้

กำสัณฑ์	ความหมาย
กะเตด	มะตะกอ
บะเน่	น้อยหน่า
บ่อป้าว	มะพร้าว
บะขาม	มะขาม
เค้	แดงโม

สิ่งของ

<u>กำสัณฑ์</u>	<u>ความหมาย</u>
หม้อ	แจกัน
ข้อง	ร่ม
กูป	งอบ
จำ	ชอ
เค้รีด	เค้รีด

สัตว์

<u>กำสัณฑ์</u>	<u>ความหมาย</u>
ตุ๊กโต	ตุ๊กแก
คะกิม	จิ้งจก
จ้าง	จ้าง
จ้ว	จ้ว

อวัยวะ

<u>กำสัณฑ์</u>	<u>ความหมาย</u>
ฮุดัง	จมูก
ค้ำ	ตา
ตุค ,คาก	ตะโพก
กิ้ว	คิ้ว
ค็อง	ท้อง

C5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรทางธรรมชาติ

1) จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน

- การไฟฟ้า บ้าน โนนนามีไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2525 ปัจจุบันมีครบครันที่ใช้ไฟฟ้าครบทุกครัวเรือน

- น้ำประปา บ้าน โนนนามีน้ำประปาหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2532

- โทรศัพท์ บ้าน โนนนายังไม่มีโทรศัพท์ส่วนบุคคลแต่มีโทรศัพท์สาธารณะแบบหยอดเหรียญจำนวน 1 เครื่อง

- หอกระจายข่าว บ้าน โนนนาหอกระจายข่าวอยู่ 1 แห่ง ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน

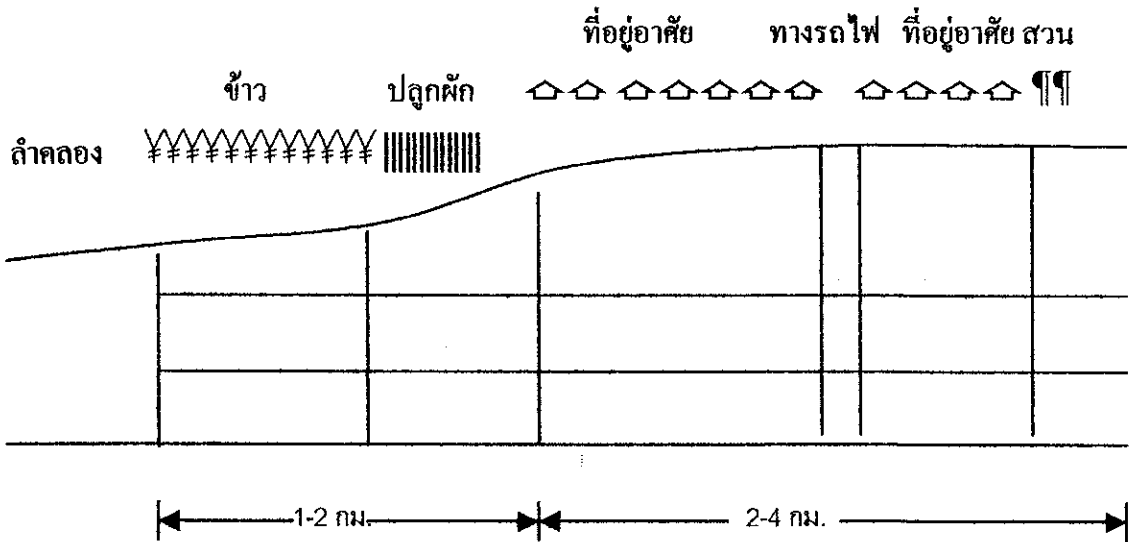
- ถนน ถนนคอนกรีตเข้าสู่หมู่บ้าน โนนนาเมื่อปี พ.ศ. 2539

2) ทรัพยากรทางธรรมชาติ

- ป่าไม้ในหมู่บ้าน โนนนาในอดีตมีอยู่เป็นจำนวนมากแต่ในปัจจุบันได้ถูกตัดทำลายนำมาทำเป็นบ้านเรือนจนทำให้ป่าไม้ลดลงเรื่อยๆและในปัจจุบันมีป่าไม้ในหมู่บ้านเหลือประมาณ 60 % ชาวบ้านทุกคนจึงช่วยกันอนุรักษ์ ป่าไม้ไว้ให้อยู่คู่กับหมู่บ้าน โนนนาสู่รุ่นลูกหลานต่อไป

- ส่วนแหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน โนนนา คือ ลำตะคลองที่ไหลผ่านหมู่บ้าน จากทางทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ซึ่งถือเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของชาวบ้านมาก เพราะมีน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปี จึงทำให้ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และใช้อุปโภคด้วยเหตุนี้ชาวบ้าน ในหมู่บ้าน โนนนาจึง ไม่มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ และที่ใช้ในการเกษตรเลย

- สภาพที่ดินสภาพที่ดินของหมู่บ้าน โนนนาส่วนใหญ่เป็นดินร่วน เหมาะแก่การเพาะปลูกเช่น ทำสวน มะขามหวาน, สวนมะม่วง, ทำสวนผัก, และบางส่วนเป็นดินทรายปนดินเหนียวหรือที่เรียกว่า (ดินโคลนตม) ที่เหมาะแก่การปลูกข้าวและบริเวณที่ทำการเกษตรจะติดกับลำตะคลองจึงทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มีที่ดินทำกินจะทำนาและปลูกพืชผักสลับกันไป ดังภาพตัดขวาง

ภาพถ่ายทางอากาศแสดงแผนผังการเพาะปลูก หมู่บ้าน โนนนา หมู่ 8 ต. ลาดบัวขาว อ. สีคิ้ว

C6 ผู้นำหมู่บ้าน

หมู่บ้าน โนนนามี “นายตา คาชจันทิก” เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก แต่ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าเริ่มเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อใด ต่อมาคนที่สอง คือ “นายทองดี ทุมสูงเนิน” ก็ยังไม่ได้บันทึกไว้ว่าเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อใดเหมือนกันแต่มีการบันทึกไว้ว่าพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2501 หลังจากนั้นก็เริ่มมีการบันทึกชื่อ การเริ่มต้นและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านไว้อย่างชัดเจน โดยเริ่มจากผู้ใหญ่บ้านคนที่สาม คือ

นาย นายรัตน์ คล้ายทอง	2501 – 2517
นาย มานพ ชะวงศา	2517 – 2527
นาย สุข พุ่งจันทิก	2527 – 2533
นาย การุณ สุวรรณเปี่ยม	2533 – 2536
นายประมาณ คีจันทิก	2536 - 2538
พันตรีเลิศพล สุขสมเพียร	2538 - 2541
จำสิบเอก สักวาน กิจขุนทด	2541 -2544
นายวิทยา ทิพนัส	ปัจจุบัน

C7 ประเภทอาชีพ

ในอดีตเศรษฐกิจในหมู่บ้านโนนนานั้นขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้พอได้กินไปวัน ๆ แต่ในปัจจุบันเศรษฐกิจในหมู่บ้านได้เปลี่ยนไปมากเนื่องจากชาวบ้านได้ส่งลูกหลานไปเรียนตามมหาวิทยาลัยต่างๆทั่วประเทศทำให้มีคุณวุฒิสูงขึ้น และได้ทำงานราชการ และงานบริษัทต่าง ๆ ทำให้คนในหมู่บ้านมีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านมากขึ้นกว่าเมื่อก่อนเพราะเมื่อก่อนเวลาทำการเกษตรจะขายผลผลิตได้จะต้องรอนกว่าผลผลิตออกผล 3-6 เดือนแล้วนำไปขายจึงจะได้เงิน แต่ปัจจุบันจะมีรายได้เข้าทุกเดือนเพราะชาวบ้านมีอาชีพที่เป็นหลักมากขึ้น โดยมีอาชีพดังนี้

อาชีพทำนา	37	ครอบครัว	รับราชการ	35	ครอบครัว
ค้าขาย	37	ครอบครัว	รับจ้าง	29	ครอบครัว
อาชีพทำสวน	8	ครอบครัว			

C8 รายได้ของประชาชน ในหมู่บ้านโนนนาค่อยปีในแต่ละครอบครัว โดยสรุปรวมทั้งหมคประมาณ

10,001 – 20,000 บาท	มี	5	ครอบครัว
20,001 – 30,000 บาท	มี	25	ครอบครัว
30,001 – 50,000 บาท	มี	49	ครอบครัว
50,001 – 100,000 บาท	มี	45	ครอบครัว

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านโนนนา จะพิจารณาเชิงระบบโดยแบ่งเป็นการประเมิน 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการ และปัจจัยผลผลิต ดังต่อไปนี้

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านโนนนาโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)

2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

II นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลสูงถึง 79 % โดยชาวบ้านความเข้าใจว่า เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินที่รัฐบาลได้ให้กับชาวบ้านหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท โดยให้แต่ละหมู่บ้านจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อเป็นผู้พิจารณา จัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน จะเป็นผู้รู้ และเสนอโครงการของตนแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยอัตราดอกเบี้ยขึ้นอยู่กับที่ประชุมว่าจะเก็บเท่าไรแล้วผลประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยที่ได้จะเอาไปทำอะไรขึ้นอยู่กับที่ประชุมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น ๆ จะตกลงกัน โดยในแต่ละโครงการจะได้เงินไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของ

โครงการ ส่วนในเรื่องการค้าประกัน มีทั้งบุคคลค้าประกัน และใช้หลักทรัพย์ค้าประกัน เช่นที่ดิน ทะเบียนรถเป็นค้ำ โดย 1 ปีก็ได้ 1 ครั้ง เมื่อชำระค้ำครบหมดแล้ว สามารถกู้ได้อีกครั้งในปีต่อไป และเงินที่รัฐจัดสรรเงินงบประมาณมาให้โดยหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าได้ และประชาชนได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการทุกระยะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีและถูกต้องตรงกัน ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือร่วมใจกันในหมู่บ้านโนนนา

12 เงิน 1 ล้านบาทที่ได้รับจัดสรรเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 เงินปล่อยกู้ทั้งหมด 1,359,000 บาท และมีเงินออมจากสมาชิก 12,300 บาท ซึ่งส่วนใหญ่ที่ปล่อยกู้ก็เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่เดิมแล้ว จากผู้กู้ทั้งหมด จำนวน 85 ราย มีกำหนดส่งชำระเป็นรายปี จำนวน 51 ราย, ผู้กู้ราย 3 เดือน จำนวน 19 ราย และรายเดือน จำนวน 15 ราย เงินกองทุนของหมู่บ้านโนนนายังคงมีอยู่ต่อไป

13 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนนา มีกระบวนการได้มาจากการประชุมหมู่บ้าน โดยผ่านการคัดเลือกจากสมาชิกของกองทุน คณะกรรมการต้องสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านโนนนาด้วย มีจำนวน 12 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย

ชื่อ / สกุล		ตำแหน่ง
1. ร.ค. นิमित	เปี้ยจันทิก	ประธานกรรมการ
2. นายวสันต์	ทูลสูงเนิน	รองประธาน
3. จ.ส.อ. สัจวาล	กิจขุนทด	เลขานุการ
4. นางจิฬมพร	กำสุข	เหรัญญิก
5. นางบุปผา	พิมพ์า	ผู้ช่วยเหรัญญิก
6. นางเจริญ	เปี้ยจันทิก	ประชาสัมพันธ์
7. นายอนันต์	ฟุ้งจันทิก	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
8. นางตำรอง	แพสูงเนิน	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
9. นางสุวีรรณ	ไชยไรสง	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
10. นายดาวเรือง	อุนจันทิก	ปฏิคม
11. นางสาวบุศรินทร์	จงสูงเนิน	ผู้ตรวจสอบภายใน
12. นายสายยันต์	วิลาศรี	ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบภายใน

14 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน เนื่องจากส่วนใหญ่มีกำหนดส่งเป็นรายปี เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ซึ่งครบกำหนดงวดแรกในเดือนตุลาคม ยังไม่มีการชำระคืน ส่วนรายเดือน, ราย 3 เดือน, 4 เดือน ชำระคืนแล้ว เป็นเงิน 432,500 บาทและ ไม่มีปัญหาในการส่งคืนแต่อย่างใด

15 เงินทุนสะสมอื่นๆ ในหมู่บ้าน โนนนามีเงินสะสม จำนวน 12,300 บาทที่ ชาวบ้านฝากไว้กับคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อเป็นเงินออมของชาวบ้านเอง

2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

PC1 การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน กระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน โนนนา โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โนนนา ที่ได้รับคัดเลือกมาทั้งหมด 15 คน ได้ร่าง ระเบียบขึ้น 1 ฉบับ โดยอ้างอิงจากระเบียบกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติเป็นแม่แบบ

PC2 การคัดเลือกผู้กู้ พบว่าโปร่งใส กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้าน โนนนาคำเนินการโดยสมาชิกเขียนใบสมัคร ชำระค่าธรรมเนียมคนละ 10 บาท ผ่านการตรวจสอบ คุณสมบัติ ความน่าเชื่อถือของผู้กู้ ผู้ค้ำประกัน ตลอดจนแผนงานและโครงการที่ขอกู้ และต้อง สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน โนนนาด้วย

PC3 การโอนเงินให้แก่ผู้กู้ กระบวนการโอนเงินให้แก่ผู้กู้จะ โอนเงินให้แก่ผู้กู้ผ่าน บัญชีกองทุนหมู่บ้านไปยังบัญชีของผู้กู้แต่ละราย

PC4 การรับชำระหนี้ กระบวนการชำระหนี้ สมาชิกที่กู้เงินกองทุน ไปจะนำเงินมา ชำระหนี้ที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านกับเหรียญทุกวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยกองทุนหมู่บ้าน โนนนาได้รับชำระหนี้จากผู้กู้เพียง 34 ราย เท่านั้นที่มีกำหนดชำระเป็นรายเดือนและราย 3 เดือน ส่วนรายปีต้องรอให้ครบ 1 ปี ถึงจะมีเงินดอกเบี้ยและเงินต้นคืนเข้าบัญชีกองทุน และสมาชิกท่าน อื่น ๆ จะได้กู้ต่อไป

PC5 การทำบัญชี กระบวนการทำบัญชีมีบัญชีทั้งหมด 9 เล่ม คือ ทะเบียนงบดุล ทะเบียนรายได้-ค่าใช้จ่าย, สมุดบัญชีรายรับ, ทะเบียนรายรับ-รายจ่าย, สมุดบัญชีรายจ่าย, ทะเบียน คุมลูกหนี้รายตัว, ทะเบียนคุมเงินฝาก, ทะเบียนคุมทรัพย์สิน โดยจะลงรายรับ รายจ่ายตามความเป็นจริง ผู้ที่มีหน้าที่ทำบัญชีรับ-จ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านคือเหรียญของกองทุน ขณะนี้ยังไม่พบ ปัญหาใดเกิดขึ้น

PC6 จัดสรรผลประโยชน์ กองทุนหมู่บ้าน โนนนามีการจัดสรรผลประโยชน์โดย เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน โนนนาจะมีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่ได้ดังนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น 20 %
2. เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน 40 %
3. เป็นค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 40 %

PC7 กิจกรรมอื่น ๆ เช่น บทบาทของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีส่วนช่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือเท่าที่พอจะทำได้ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง เช่น แนะนำการทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ,การจัดเวทีชาวบ้าน เป็นต้น

2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

PD1 จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โนนนา ปัจจุบันมีจำนวน 122 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มอาชีพปลูกพืช	26 ราย
2. กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	52 ราย
3. กลุ่มอาชีพค้าขาย	15 ราย
4. กลุ่มอาชีพบริการ	27 ราย
5. กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว	2 ราย

PD2 จำนวนผู้ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน โนนนา มีทั้งหมด 85 ราย ซึ่งจะพิจารณาจากผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนก่อน จึงจะได้รับอนุมัติเงินกู้ ซึ่งก็มีปัญหาอยู่บ้างคือทุกคนอยากได้เงินกู้แต่จำนวนเงินกองทุนมีน้อยเกินไปทำให้ได้กู้ไม่ทั่วถึงต้องรออยู่ในรอบต่อไป โดยสมาชิกผู้กู้แต่ละรายกรณี ณ ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ มีทั้งหมด 85 รายแบ่งตามกลุ่มอาชีพที่ผู้กู้ดังนี้

1. ปลูกพืช คือ ทำนา,ทำสวน,ทำไร่	จำนวน 16 ราย เป็นเงิน 270,000 บาท
2. เลี้ยงสัตว์ คือ หมู,ไก่, ปลา และวัว	จำนวน 35 ราย เป็นเงิน 633,000 บาท
3. ค้าขาย	จำนวน 15 ราย เป็นเงิน 211,000 บาท
4. ช่างซ่อม คือ เปิดอู่รถยนต์	จำนวน 5 ราย เป็นเงิน 75,000 บาท
5. ตัดผมเสริมสวยที่บ้าน	จำนวน 1 ราย เป็นเงิน 20,000 บาท
6. เย็บผ้าห่ม	จำนวน 11 ราย เป็นเงิน 110,000 บาท
7. อุตสาหกรรมในครอบครัวคือ ขนมจีน	จำนวน 2 ราย เป็นเงิน 40,000 บาท

รวมผู้กู้ทั้งหมด 85 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 1,359,000 บาท

PD3 ยอดเงินให้กู้ทั้งหมด 1,359,000 บาท สำหรับยอดเงินที่ให้กู้นั้น พบกับปัญหาว่าชาวบ้านส่วนใหญ่อยากได้เงินจำนวนมากว่ามีเพราะตามระเบียบนั้นกู้ได้เพียงคนละ 20,000 บาท ครั้นจะเอาไปลงทุนก็น้อยเกินไป ไม่สามารถนำไปลงทุนธุรกิจขนาดที่มีเงินลงทุนสูง และระยะเวลาให้กู้ก็ถือได้ว่าเป็นระยะสั้นเกินไปบางคนยังไม่ทันได้ทำประโยชน์เห็นผลชัดเจนก็ต้องนำเงินคืนมาคืนกองทุนแล้ว

PD4 จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด กองทุนหมู่บ้าน โนนนามีผู้ชำระคืนรายเดือน , ราย 3 เดือน , ราย 4 เดือน จำนวน 34 ราย

PD5 จำนวนเงินที่มีการชำระคืน กองทุนหมู่บ้าน โนนนามียอดจำนวนเงินที่ชำระคืนจำนวนทั้งหมด 432,500 บาท

PD6 ชื่อเสียงของชุมชน หมู่บ้าน โนนนามีชื่อเสียงในด้านบวกเพราะกองทุนหมู่บ้าน โนนนาได้รับเลือกให้เป็นกองทุนหมู่บ้านดีเด่นและจากการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่พบปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นมีเพียงปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ และก็สามารถแก้ไขได้

3. ผลการประเมินหน่วยระบบ B (ผู้ดูแลราย)

เป็นการประเมินผู้ดูแลราย จะพิจารณาปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของผู้ดูแลรายของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โนนนา มีผู้ทั้งหมด 85 ราย จากสมาชิกกองทุนทั้งหมด 122 ราย ซึ่งแบ่งกลุ่มอาชีพ ได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

6. กลุ่มอาชีพปลูกพืช
7. กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์
8. กลุ่มอาชีพค้าขาย
9. กลุ่มอาชีพบริการ
10. กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะของกองทุนหมู่บ้าน โนนนา หน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

3.1.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

C1 กลุ่มอาชีพปลูกพืช

ในหมู่บ้าน โนนนามีการประกอบอาชีพการเกษตรหลายอาชีพเช่น ทำนา ทำสวน ปลูกผัก เป็นต้น โดยการทำนานั้นเมื่อก่อนใช้ควายในการไถนา แต่ในปัจจุบันได้หันมาใช้รถไถนาแทนควาย ส่วนราคาข้าวที่ได้ก็ไม่ดีเท่าที่ควรไม่คุ้มกับเงินทุนที่ได้ลงทุนไปทำให้บางครั้งขาดทุน ส่วนอาชีพทำสวน ก็จะได้อาชีพที่ดีคือเมื่อในปีนั้นมีผลผลิตในตลาดไม่มากหรือเป็นผลผลิตที่ออกนอกฤดูกาลราคาจึงดี แต่ถ้าผลผลิตออกมาพร้อมกันเป็นจำนวนมากก็จะทำให้มีราคาที่ต่ำ ขายไม่ได้ราคา ทำให้มีกำไรน้อย ส่วนอาชีพปลูกผัก ต้องขึ้นกับสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นอันมากเพราะถ้ามีความอุดมสมบูรณ์ผลผลิตก็จะไม่มีปัญหาอะไร สามารถเก็บผลผลิตออกมาจำหน่ายได้ ในการทำอาชีพทางการเกษตรของชาวบ้านตำบลลาดบัวขาวส่วนมากเงินที่นำมาลงทุนครั้งแรกไม่เพียงพอ บางคนไปกู้เงินนอกระบบมาลงทุนเพิ่ม ส่วนการชำระดอกเบี้ยให้กับกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระดอกเบี้ยและเงินต้นคืนได้ ถ้าไม่ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ

C2 อาชีพเลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้านโนนนานั้นก็จะมี การเลี้ยงสุกร เลี้ยง ไก่ เลี้ยง โคเนื้อ โดยการเลี้ยงสุกรก็จะเลี้ยงกันธรรมดา ส่วนการขายสุกรนั้น 4 เดือนถึงจะขายได้ การเลี้ยง ไก่ นมเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมมากในขณะนี้เพราะผลผลิตที่ได้มีราคาดี สร้างรายได้ให้กับผู้เลี้ยง เป็นจำนวนมาก ส่วนการเลี้ยง โคเนื้อ จะเป็นการเลี้ยงโดยการให้โคหากินหญ้าเองตามธรรมชาติ

C3 อาชีพค้าขายในหมู่บ้านโนนนาก็จะเป็นการขายของชำ, อาหารตามสั่ง, เบ็ดเตล็ด เป็นส่วนใหญ่โดยการขายของชำ , อาหารตามสั่ง, เบ็ดเตล็ด นั้นจะได้กำไรเยอะ แต่เสี่ยง กับการขายไม่หมด บางเดือนขายดี บางเดือนขายไม่ดี ขึ้นอยู่กับช่วงเทศกาล โดยเงินที่กู้มาจาก กองทุนหมู่บ้านนั้นกู้มาเพื่อเสริมกับเงินทุนที่มีอยู่แล้ว และสามารถที่จะส่งเงินคืนและดอกเบี้ยคืนให้กับ กองทุนหมู่บ้านได้

C4 กลุ่มบริการ ได้มีการรวมกลุ่มเย็บผ้าห่มขึ้นในหมู่บ้านโนนนานี้เนื่องจาก พอหมดฤดูทำนาชาวบ้านก็จะพากันว่างงานหรือไม่ก็จะอพยพกัน ไปทำงานที่อื่น พอถึงฤดูทำนาก็จะ อพยพกันกลับบ้าน จึงได้มีการหาอาชีพเสริมหลังจากการทำนา เช่น การเย็บผ้าห่ม โดยการเอาเศษ ผ้าที่ทางโรงงานเอาทิ้ง ซื้อมาในราคาที่ถูก แล้วนำมาเย็บติดกันหลาย ๆ ชิ้น จนกลายเป็นผ้าห่ม เพื่อ นำไปจำหน่ายตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตอำเภอสิเกา หรือส่งขายในตลาดที่กรุงเทพฯ ในราคาผืนละ 150 บาทจากการที่ชาวบ้านในหมู่บ้านได้มีการรวมกลุ่มกันขึ้นในหมู่บ้านนั้นมีผลดีกับตัวชาวบ้าน เองคือไม่ต้องแข่งขันกันเองในหมู่บ้าน ใครทำได้เท่าไรก็เอามารวมกันแล้วนำไปขายพร้อมกันทำ ให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน

C5 กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ในการประกอบอาชีพกลุ่มอุตสาหกรรม ในครัวเรือนเป็นการผลิตขนมจีนเพื่อจำหน่าย ส่ง 95% อีก 5% ขายปลีกโดยครั้งแรกที่ทำ 12 กิโลกรัม แต่ปัจจุบัน 600-700 กิโลกรัม ทุกวันแต่ถ้าเป็นช่วงเทศกาลประมาณ 2,000 กิโลกรัม โดย ขายส่งจะขาย กิโลกรัมละ 10-11 บาท ขายปลีกกิโลกรัม 13 บาท โดยจะนำไปส่งตามที่ลูกค้าสั่งมา ส่วนค่าขนส่งทางลูกค้าจะเป็นผู้ออก โดยเวลาเริ่มทำขนมจีนตั้งแต่ 10.00 น.- 14.00 น. โดยจะใช้ แป้งวันละ 18 ถุง เป็นขั้นตั่ง เบ้ง 1 ถุงจะทำขนมจีนได้ 35 กิโลกรัม การทำขนมจีนจะจ้างคนงาน 5 คน จะจ่ายแบบเหมาเป็นกิโลกรัมละ 1 บาท การทำขนมจีนนั้น เงินทุนที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านไปไม่ เพียงพอ เพราะกิจการขนมจีนใช้ทุนสูง แต่ก็พอมีรายได้ต่อการเลี้ยงครอบครัวได้ และยังได้มีการ จ้างแรงงานในหมู่บ้าน จึงทำให้คนในหมู่บ้านมีงานทำ มีรายได้ที่แน่นอน

3.1.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

I1 จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติกู้กองทุน โดยส่วนใหญ่ผู้กู้จะนำเงินมาลงทุนต่อจากเดิมซึ่งมีอยู่แล้ว แต่จำนวนเงิน ที่ได้มาบางรายไม่เพียงพอที่จะทำอะไร แต่บางรายก็สามารถนำไปลงทุนต่อจากกิจการเดิมของตัวเองได้ และบางรายต้องการที่จะกู้เพิ่มอีกเพื่อจะนำไปลงทุนประกอบกิจการอื่นๆ ที่รองลงมาจาก กิจการเดิมของตนเอง เช่น ค้าขาย นำเงินที่ได้มาหมุนเวียนซื้อสินค้าเข้าร้านไว้เพื่อจำหน่าย โดยผู้กู้แต่ละรายจะได้รับอนุมัติเงินกู้ไม่เกินคนละ 20,000 บาท

I2 จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ โดยทั่วไปผู้กู้จะมีทุนของตัวเองอยู่แล้ว เพียงกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเข้ามาเพิ่มเพื่อให้ตนเองมีเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอ ในการประกอบอาชีพ

I3 กองทุนสะสม ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจะต้องฝากเงินสัปดาห์ละ 10 บาท และค่าหุ้น ๆ ละ 10 บาท

I4 เทคนิควิธีการทำงาน ในกลุ่มอาชีพแต่ละอาชีพจะมีเทคนิควิธีการทำงานที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้ทันสมัยเช่นการทำงานเงินในปัจจุบัน ได้ใช้เครื่องจักรเข้ามาแทนการทำด้วยมือ

3.1.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

PCI. การทำกิจการอย่างถูกต้อง โดยจะผูกแยกเป็นกลุ่มอาชีพได้ดังนี้

- กลุ่มอาชีพปลูกพืช เมื่อก่อนจะทำตามรูปแบบเดิมจากบรรพบุรุษ คือใช้แรงงานคน และสัตว์ ปัจจุบันได้ใช้เครื่องจักรเข้ามาแทน

- กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ เมื่อก่อนเลี้ยงตามธรรมชาติแต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นการเลี้ยงแบบการจัดการระบบฟาร์ม เช่น การเลี้ยงหมูได้เข้าเป็นสมาชิกในเครือข่าย ซี. พี.

- กลุ่มอาชีพค้าขาย เมื่อก่อนไม่มีการลงบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่เป็นระบบ แต่ในปัจจุบันผู้กู้บางรายได้มีการลงบัญชีรายรับ-รายจ่ายเป็นระบบ

- กลุ่มอาชีพบริการ เช่น อยู่ซ่อมรถยนต์ เมื่อก่อนอุปกรณ์ในการทำไม่ทันสมัย แต่ในปัจจุบันได้มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยเข้ามาทำให้มีลูกค้าเข้ารับบริการเพิ่มขึ้น

- กลุ่มอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่นการทำงานเงิน เมื่อก่อนใช้มือแรงงานคน ปัจจุบันได้ใช้เครื่องจักรเข้ามาแทนที่คนบ้างในบางส่วน

PC2. การหาตลาดที่ดี โดยจะพูดแยกเป็นกลุ่มอาชีพได้ดังนี้

- กลุ่มอาชีพปลูกพืช จะมีการนำผลผลิตที่ได้ไปขายเอง เพราะจะทำให้ได้กำไรมากกว่านำไปขายให้พ่อค้าคนกลาง
- กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ จะมีบริษัทซี. พี. เข้ามาซื้อถึงฟาร์ม
- กลุ่มอาชีพค้าขาย ไม่ได้ใช้หลักการตลาดอะไรมากมายเพียงแค่ซื้อสินค้ามาขายที่ร้าน แล้วชาวบ้านก็จะมาซื้อของที่ร้านเอง
- กลุ่มอาชีพบริการ เน้นการบริการที่ดี มีคุณภาพจะได้มีลูกค้าเข้ามาอุดหนุนเยอะๆ
- กลุ่มอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่นการทำขนมจีน มีการหาตลาดก็นำขนมจีนไปส่งลูกค้าถึงที่ เช่นไปส่งที่อำเภอปากช่อง และอำเภอมวกเหล็ก

PC3 การหาวัตถุดิบ โดยจะพูดแยกเป็นกลุ่มอาชีพได้ดังนี้

- กลุ่มอาชีพปลูกพืช ผู้ที่จะไปหาซื้อเมล็ดพันธุ์จากร้านที่อยู่ในอำเภอสีคิ้ว โดยจะเน้นร้านที่มีคุณภาพ
- กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ เช่นการเลี้ยงหมู ผู้ที่เลี้ยงหมูจะไปซื้อลูกหมูจากบริษัท ซี. พี. มาเลี้ยง เพราะเป็นลูกหมูที่มีคุณภาพ
- กลุ่มอาชีพค้าขาย จะไปซื้อของอุปโภค บริโภคที่ บิ๊กซี หรือ โลตัส เพราะจะทำให้ได้สินค้าที่มีราคาถูก ทำให้ต้นทุนต่ำ
- กลุ่มอาชีพบริการ หาซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัยเข้ามาทำให้มีลูกค้าเข้ารับบริการเพิ่มขึ้น โดยจะไปซื้อที่กรุงเทพฯ เพราะจะได้ของที่มีคุณภาพและราคาถูก
- กลุ่มอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่นการทำขนมจีน จะไปซื้อวัตถุดิบจำพวกแป้งจากโรงงานทำแป้งขนมจีนที่ อ. เมือง จ.นครราชสีมา

PC4 การทำบัญชี โดยจะพูดแยกเป็นกลุ่มอาชีพได้ดังนี้

- กลุ่มอาชีพปลูกพืช จะไม่เน้นการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายมากนัก เพราะไม่มีเวลาและไม่เข้าใจการทำบัญชี
- กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ ผู้ที่บางรายอาจมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานของตนเองว่าได้กำไรหรือขาดทุน เช่นการเลี้ยงหมูระบบการจัดการในเครือซี. พี.
- กลุ่มอาชีพค้าขาย ผู้ที่บางรายอาจทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อจะได้รู้ว่าเดือนนี้ขายของได้กำไรหรือขาดทุน
- กลุ่มอาชีพบริการ จะไม่เน้นการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายมากนัก เพราะไม่มีเวลาและไม่เข้าใจการทำบัญชี

- กลุ่มอุตสาหกรรมในครอบครัว ผู้กู้บางรายอาจมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานของตนเองว่าได้กำไรหรือขาดทุน

3.1.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

PD1. รายได้ที่เป็นเงิน โดยจะพูดแยกเป็นกลุ่มอาชีพ ได้ดังนี้

- กลุ่มอาชีพปลูกพืช รายได้ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน เพราะราคาผลผลิตก่อนและหลังกู้เงินกองทุนหมู่บ้านยังเท่าเดิม จึงทำให้รายได้ไม่แตกต่าง

- กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ รายได้ก่อนและหลังก็แตกต่างกัน โดยผู้กู้ได้กำไรเพิ่มขึ้น เช่นการเลี้ยงหมู ก่อนกู้ได้กำไรในการขายครั้งละ 20,000-25,000 บาท แต่พอกู้เงินจากกองทุนทำให้มีเงินทุนในการซื้อลูกหมูเพิ่มขึ้นทำให้มีรายได้จากการขายหมูครั้งละ 35,000-45,000 บาท

- กลุ่มอาชีพค้าขาย รายได้ก่อนและหลังก็แตกต่างกัน โดยผู้กู้ได้กำไรเพิ่มเพราะมีเงินทุนเพิ่มขึ้นในการที่จะซื้อของมาขาย เมื่อก่อนมีรายได้เดือนละประมาณ 22,000 บาท หลังจากกู้เงินกองทุนรายได้ประมาณ 30,000 บาท

- กลุ่มอาชีพบริการ รายได้ก่อนและหลังก็แตกต่างกัน โดยผู้กู้ได้กำไรเพิ่มเพราะมีวัสดุอุปกรณ์ที่ดีและทันสมัยขึ้นในการนำมาบริการลูกค้า ทำให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้นจากเมื่อก่อนมีรายได้เดือนละ 15,000 บาท ปัจจุบันมีรายได้เดือนละ 22,000 บาท

- กลุ่มอุตสาหกรรมในครอบครัว รายได้ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน เพราะมีเงินทุนของตัวเองอยู่แล้วเงินแค่ 20,000 บาท ช่วยทำอะไรไม่ได้มาก เพราะค่าใช้จ่ายแต่ละเดือนประมาณ 120,000 บาท จึงทำให้รายได้ไม่เพิ่มขึ้น

PD2. ประสิทธิภาพที่ดีขึ้น โดยจะพูดแยกเป็นกลุ่มอาชีพ ได้ดังนี้

- กลุ่มอาชีพปลูกพืช เมื่อก่อนจะทำตามรูปแบบเดิมจากบรรพบุรุษ คือใช้แรงงานคน และสัตว์ ปัจจุบันได้ใช้เครื่องจักรเข้ามาแทน

- กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ เมื่อก่อนเลี้ยงตามธรรมชาติแต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นการเลี้ยงแบบการจัดการระบบฟาร์ม เช่น การเลี้ยงหมูได้เข้าเป็นสมาชิกในเครือข่าย. พื.

- กลุ่มอาชีพค้าขาย เมื่อก่อนไม่มีการลงบัญชีรายรับ- รายจ่ายที่เป็นระบบ แต่ในปัจจุบันผู้กู้บางรายได้มีการลงบัญชีรายรับ-รายจ่ายเป็นระบบ

- กลุ่มอาชีพบริการ เช่น อยู่ซ่อมรถยนต์ เมื่อก่อนอุปกรณ์ในการทำไม่ทันสมัย แต่ในปัจจุบันได้มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยเข้ามาทำให้มีลูกค้าเข้ารับบริการเพิ่มขึ้น

- กลุ่มอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่นการทำขนมจีน เมื่อก่อนใช้มือแรงงานคน ปัจจุบันได้ใช้เครื่องจักรเข้ามาแทนที่คนบ้างในบางส่วน

PD3. ผู้ที่สามารถพึ่งตนเองได้ ผู้ดูแลแต่ละรายทั้ง 5 กลุ่มมีการพึ่งพาตนเองได้ โดยอาศัยการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านมาเป็นทุนหมุนเวียนและ ไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบ และนอกจากนี้ยังมีการจ้างแรงงานเช่น การทำงานมจีน ยังมีการจ้างแรงงาน 5 คนเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง

4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่าการเกิดโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามนโยบายของรัฐบาลนั้น มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประชาชนผู้ยากจน ผู้ขาดโอกาส ทำให้หมู่บ้านโนนนามีเงินกองทุนหมุนเวียนสำหรับพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการสร้างงานในชุมชน ก่อให้เกิดการมีงานทำ ทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ต้องทิ้งครอบครัวไปทำงานต่างถิ่น

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า เริ่มตั้งแต่แรกตั้งกองทุนหมู่บ้านนั้นผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน ผ่านการคัดเลือกคณะกรรมการโดยโปร่งใส กรรมการทุกคนมีความน่าเชื่อถือมีความรู้ความสามารถในการบริหารกองทุน ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านก็ชัดเจน ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่บ้าน ร่วมมือร่วมใจกัน ปัญหาการทุจริตไม่มี คณะกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารกองทุนของกองทุนหมู่บ้านโนนมายังไม่พบปัญหาใดๆ เกิดขึ้น

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า คนในชุมชนรู้จักการพึ่งพาตนเอง นำเงินทุนที่ได้มาพัฒนาอาชีพของคนเพื่อต้องการให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ ครอบครัวมีความสุขอยู่กันพร้อมหน้า ลดปัญหาสังคม ลดปัญหาการว่างงาน ลดปัญหาอาชญากรรม ประชาชนรู้จักการแก้ปัญหาการเอาตัวรอดกับภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียงก่อให้เกิดการอยู่ดีกินดี เมื่อประชาชนปากท้องอยู่ดีกินดีก็คาดการณ์ว่าจะช่วยลดปัญหาสังคมในทุกๆ ด้าน

4.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ปัญหาเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงเป็นหลักแหล่งไม่ย้ายถิ่นฐาน ส่งผลไปถึงเศรษฐกิจในระดับประเทศ ถึงแม้ว่าอาจจะยังไม่เห็นผลที่ชัดเจนแต่คาดว่าอีก 2-3 ปีข้างหน้า ต้องเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมแน่นอน

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า ชุมชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนอยู่ดีกินดี ไม่มีหนี้สิน ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพมีความเข้มแข็ง ประชาชนไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบโดยรัฐให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน

4.2 ปังจ้ยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและชักจูงการบรรลุวัตถุประสงค์

4.2.1 ปังจ้ยด้านบวก พบดังนี้

1) ประชาชนในหมู่บ้าน โนเนนาเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลและให้ความร่วมมือสนับสนุนเป็นอย่างดี

2) ผู้นำของหมู่บ้าน โนเนนามีความเป็นผู้นำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความรู้ความสามารถ ทุกคนให้ความเคารพนับถือ

3) ประชาชนในบ้าน โนเนนามีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอย่างดี

4) ประชาชนได้ลงมือปฏิบัติจริงถึงแม้ส่วนน้อยจะนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์บ้างแต่คาดว่าเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ต้องหาเงินมาชำระได้แน่นอน

4.2.2 ปังจ้ยด้านลบ พบดังนี้

1) จำกัดวงเงินกู้ทำให้ไม่สามารถนำไปลงทุนประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ได้

4.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้

ประชาชนมีพัฒนาการในด้านการประกอบอาชีพการบริหารเงินทุนให้เกิดประโยชน์งอกเงยขึ้นมา เกิดการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในระดับหมู่บ้าน และส่งผลไปยังระดับประเทศก่อให้เกิดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ช่วยทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง กระตุ้นการซื้อขายทำให้เงินหมุนเวียนในชุมชน ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น การช่วยเหลือพึ่งพาตนเองของประชาชน ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ การมีงานทำ ก่อให้เกิดความมั่นคงมีเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ ช่วยลดปัญหาของสังคม ช่วยลดปัญหาการว่างงาน ประชาชนบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ และเงินกองทุนยังคงอยู่ต่อไป

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่สนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ประชาชนไม่มีหนี้สิน มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ที่แน่นอนเพียงพอกับรายจ่าย ประชาชนมีงานทำมีอาชีพเสริมที่ก่อให้เกิดรายได้ ประชาชนไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่นอกระบบ โดยรัฐบาลยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือบ้าง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอการสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนา ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อย่อยที่สำคัญ 2 หัวข้อ ดังนี้

1. สรุป อภิปรายผล
2. ข้อเสนอแนะ

1. สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนาตลอดระยะเวลา 10 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 – กันยายน 2545 สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

- หมู่บ้านโนนนามีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้
- หมู่บ้านโนนนามีความสามารถในการจัดการการบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
- หมู่บ้านโนนนามีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหา

ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจของหมู่บ้านโนนนาได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน

- หมู่บ้านโนนนามีสักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.1.2 วิธีดำเนินงาน

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และ ภาวะเบี่ยงต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านโนนนา และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลจากระเบียบของกองทุนหมู่บ้านโนนนา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโนนนา บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านโนนนา ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลตั้งเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ดังนี้ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน, ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน โนนนา, เอกสารของทางราชการ และข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษา ในรูปแบบของสารนิพนธ์เล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ นำเสนอเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ กรอบความคิดทางทฤษฎี วิธีดำเนินการ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ บทที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเกี่ยวกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน โนนนา (2544) ข่าวด่วนและความเคลื่อนไหวที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับ รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับ ผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการทดลองวิธีใหม่ ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ดูแลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอเกี่ยวกับ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1.1.3 ผลการดำเนินงาน

ผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน โนนนาได้นำเงินกู้อุปโภคบริโภคจริง และแยกกิจกรรมดังกล่าวได้ 5 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มอาชีพปลูกพืช กลุ่มอาชีพค้าขาย กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ กลุ่มอาชีพบริการ กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ส่วนใหญ่สมาชิกผู้กู้ประกอบอาชีพดังกล่าวมาแต่ดั้งเดิมแล้วและนำเงินที่กู้ได้มาลงทุนในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งให้ประโยชน์แก่สมาชิก เอื้อประโยชน์ต่อคนจนที่ขาดโอกาส เงื่อนไขของกองทุนก็ไม่มาก เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกของกองทุน โดยคาดหวังว่าเงินดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น

1.2 อภิปรายผล

1.2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้าน โนนนาประกอบไปด้วย

การเกิดกองทุนหมู่บ้าน โนนนา กองทุนหมู่บ้าน โนนนานั้นเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในหมู่บ้าน โนนนา เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งกองทุน การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน การปล่อยเงินกู้ มุ่งเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกกองทุน นอกจากนี้กองทุนหมู่บ้านยังเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน โนนนา ในการประกอบอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับ

รากหญ้า โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านโนนนา มีการบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมให้เกิดความเจริญยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด และสามารถทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านโนนนามีสภาพดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อหมู่บ้านโนนนาในระยะยาวต่อไป และในอนาคตกองทุนหมู่บ้านโนนนาจะยั่งยืนต่อไป

1.2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ ปัจจัยด้านบวก สมาชิกในหมู่บ้านโนนนามีการรวมตัวรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง สมาชิกในหมู่บ้านโนนนารักใคร่สามัคคีปรองดองกันดี ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หมู่บ้านโนนนามีผู้นำที่มีความเข้มแข็ง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนนาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านลบ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนบางรายไม่ได้นำเงินไปประกอบกิจกรรมจริง บางคนนำไปใช้หนี้สิน แต่คาดว่าคงไม่มีปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ วงเงินกู้มีจำกัดเฉพาะรายไม่เกิน 20,000 บาท ทำให้ไม่สามารถลงทุนในธุรกิจขนาดใหญ่ได้

1.2.3 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน สมาชิกในหมู่บ้านโนนนามีความตื่นตัวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน ติดตามข่าวสารของกองทุนอยู่เสมอ มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในหมู่บ้านเกี่ยวกับข้อมูลของกองทุนซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่ทันเหตุการณ์ สมาชิกในหมู่บ้านโนนนามีความรับผิดชอบและส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินนอกระบบ ประชาชนมีความสามัคคีปรองดองกัน ให้ความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เคารพซึ่งกันและกัน ทำให้คนในชุมชนมีความสุข สมาชิกในชุมชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีผู้นำหมู่บ้านที่มีความยุติธรรม ดังนั้นจากการสำรวจความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านโนนนาจึงมีความเข้มแข็งสูงถึง 95 %

1.2.4 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ เมื่อโครงการกองทุนหมู่บ้านโนนนาตั้งขึ้นมาครบ 1 ปี แล้ว สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนไปได้กระทำการกิจกรรมตามคำขอกู้จริง ทำให้มีผลเกิดขึ้นตามมาคือ สมาชิกมีรายได้ มีการสร้างงานในชุมชน ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ทุกคนมีงานทำ จากสมาชิกที่กู้รายเดือนจำนวน 15 ราย ก็นำดอกเบี้ยมาผ่อนชำระให้ทุกเดือน ผู้กู้นำเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพไปปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้และเพิ่มศักยภาพให้กับตัวเองและครอบครัว วิธีการดำเนินชีวิตของคนใน ชุมชนเปลี่ยนไปทุกคนต้องพึ่งตนเองขยันให้มากขึ้น และก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ก่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านโนนนา

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรพิจารณาด้านการส่งชำระเงินกู้ของสมาชิก เพราะส่วนใหญ่คือ 85 ราย จากผู้กู้ 51 ราย มีกำหนดส่งชำระเป็นรายปี ซึ่งทำให้เงินไม่หมุนเวียนในบัญชี ต้องรอจนครบปีถึงจะส่งเงินคืนและดอกเบี้ยทำให้สมาชิกท่านอื่นขาดโอกาสในการกู้เงิน

ข้อเสนอแนะที่ 2 อัตราดอกเบี้ยของกองทุนหมู่บ้านโนนนา จำนวนร้อยละ 6 บาทต่อปี คิดว่าน้อยเกินไป ซึ่งจะทำให้ผู้กู้บางรายไม่กระตือรือร้นที่จะไปลงทุนให้ได้ประโยชน์งอกเงยขึ้นมา

2.2 ข้อเสนอแนะการจัดการการบริหารกองทุนหมู่บ้านโนนนา

ข้อเสนอแนะที่ 1 คณะกรรมการควรกำกับดูแลผู้กู้แต่ละรายบ้างว่าได้นำเงินไปลงทุนจริงหรือไม่ แต่ถ้าสมาชิกท่านใดมีความสามารถในการชำระหนี้พอก็ไม่น่ามีปัญหา

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านโนนนา

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรนำเงินกู้ไปพัฒนากลุ่มอาชีพ เพราะปัจจุบันกลุ่มอาชีพทั้งหมดนั้นขาดความเข้มแข็ง สมาชิกลดลง ไม่มีเงินลงทุนมาก การขาดตลาดยังไม่กว้างพอ ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนเพราะเป็นกลุ่มอาชีพที่สร้างชื่อเสียงให้กับหมู่บ้านโนนนาให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะที่ 2 อาชีพต่าง ๆ ควรจัดฝึกอบรมเทคนิควิธีการดำเนินกิจกรรมให้เพื่อเป็นการส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. **ชุดวิชาสารนิพนธ์**. 2545. นนทบุรี : เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา.(2545). **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน**. นนทบุรี : เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา.(2545). **ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา**. นครราชสีมา : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิศน์ทองการพิมพ์.
- กลุ่มบัณฑิตกองทุนตำบลบ้านลาดบัวขาว. **โครงการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน**. 18 มกราคม 2545. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- กลุ่มบัณฑิตกองทุนตำบลบ้านลาดบัวขาว. **โครงการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน**. 28 มีนาคม 2545. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- “กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่าการเงิน”. **มติชนสุดสัปดาห์**. มิถุนายน 2545, หน้า 25.
- “กองทุนหมู่บ้านสะกดบทเรียนสอนรัฐอย่าหวังผลเลิศหรู”. **ไทยรัฐ**. 8 พ.ย. 2544, หน้า 8.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนนา, **ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านโนนนา (2544)**. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, **สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.(2544)**. **คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, **สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.(2544)**. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ** .
- “คนจนอดหาผู้ค้าประกันไม่ได้”. **ไทยรัฐ**. 8 พ.ย. 2544, หน้า 8.
- นางลักษณ์ เดชะพิพงษ์. 2545. “จุดเด่นจุดด้อยของกองทุนหมู่บ้าน”. **วารสารการศึกษานอกโรงเรียน**, 2545. ฉบับที่ 12 (กันยายน 2544), หน้า 32-33.
- “แว่วมือใหม่หัดบริหารประเทศ”. **มติชนสุดสัปดาห์**. (2545).
- ปัญญา ขอดจกลาง. 2545. **รายงานศักยภาพชุมชนกับอนาคตกองทุนเงินล้าน**. รายงานประกอบการเรียนการสอนรายวิชาการวิจัยและชุมชนศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- ศัลยา ประชาชาติ. 2545. “เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80 %”. **มติชนสุดสัปดาห์**. 24-30 (มิถุนายน 2545), 16.
- “อัครการเมืองตั้งสมมุติฐานผิด”. **ไทยรัฐ**. 8 พ.ย. 2544, หน้า